Комуністычная партыя (большэвікоў) Беларусі

ЗВЯЗДА

Орган ЦК і МК КП(б)Б, ЦВК і СНК БССР

№ 160 (5534) СЕРАДА 15 ліпеня 1936 г. Год выдання XIX

ПРОЛЕТАРЫІ ЎСІХ КРАІН, ЗЛУЧАЙЦЕСЯ!

СЁННЯ Ў НУМАРЫ:

УСЕНАРОДНАЕ АБМЕРКАВАННЕ ПРАЕКТА КАНСТЫТУЦЫІ САЮЗА ССР.
ПАСТАНОВА ЦЭНТРАЛЬНАГА ВЫКАНАЎЧАГА КАМІТЭТА І СОВЕТА НАРОДНЫХ КАМІСАРАЎ БССР АБ АДЗНАЧЭННІ ЎДЗЕЛЬНІКАЎ І АРГАНІЗАТАРАЎ КОННАГА ПЕРАХОДУ ВАРАШЫЛАЎСКІХ КОННІКАЎ, ПРЫСВЕЧАНАГА 16-Й ГАДАВІНЕ ВЫЗВАЛЕННЯ БССР АД БЕЛАПОЛЬСКАЙ АКУПАЦЫІ.
ПЕРАДАВЫ АРТЫКУЛ — МАГУТНЫ РЭЗЕРВ СТАХАНАЎСКАГА РУХУ.
С. СЯМАШКА — НОВЫЯ ПЕСНІ СПЯВАЕ КРАІНА.
Ц. ФРЫД, Р. ФРАЛОЎ — ЛЮБОЎ ДА РАДЗІМЫ.
УДЗЕЛЬНІКІ КАЛГАСНАГА ХОРА ЗАСЛАЎШЧЫНЫ НА ПРЫЁМЕ Ў СНК БССР.
ВЫДАТНІКІ ВУЧОБЫ ЛАТЫШСКАЙ НЯПОЎНАЙ СЯРЭДНЯЙ ШКОЛЫ НА ПРЫЁМЕ Ў ЦВК БССР.
ЗА РУБЯЖОМ:
ПЕРАМОГА НАРОДНАГА ФРОНТА НА МУНІЦЫПАЛЬНЫХ ВЫБАРАХ ВА ФРАНЦЫІ.

МАГУТНЫ РЭЗЕРВ СТАХАНАЎСКАГА РУХУ

Магутнай хваляй разліўся стаханаўскі рух на ўсю нашу краіну. Ламаючы ўсе перашкоды на сваім шляху, ён ахапіў усе галіны народнай гаспадаркі. Няма цяпер ніводнай галіны прамысловасці, сельскай гаспадаркі, дзе стаханаўцы на падставе больш рацыянальнага і поўнага выкарыстання тэхнікі не паказвалі-б узораў высокай прадукцыйнасці працы.

Стаханаўскі рух ёсць вышэйшая форма соцыялістычнага спаборніцтва. Ён нясе з сабою далейшы тэхнічны і вытворчы прагрэс, ён паклаў пачатак новаму магутнаму ўздыму працоўнага энтузіязму мільённых мас. Ён штурхнуў наперад навуковую думку, даў ход найшырэйшаму развіццю творчай ініцыятывы мас.

«Значэнне стаханаўскага руху заключаецца ў тым, што ён з'яўляецца такім рухам, які ламае старыя тэхнічныя нормы, як недастатковыя, перакрывае ў цэлым радзе выпадкаў прадукцыйнасць працы перадавых капіталістычных краін і адкрывае, такім чынам, практычную магчымасць далейшага ўмацавання соцыялізма ў нашай краіне, магчымасць ператварэння нашай краіны ў найбольш заможную краіну.

Але гэтым не вычэрпваецца значэнне стаханаўскага руху. Яго значэнне заключаецца яшчэ ў тым, што ён падрыхтоўвае ўмовы для пераходу ад соцыялізма да комунізма». (СТАЛІН).

Стаханаўскі рух карыстаецца найвялікшым аўтарытэтам. Партыя і ўся краіна праяўляюць выключную ўвагу і выключныя клопаты аб кожным стаханаўцы. Арэолам славы і гонару акружаны ў нас стаханаўцы. Імёны лепшых з іх вядомы ўсёй краіне.

Сёння ў нас ужо дзесяткі тысяч стаханаўцаў. Стаць стаханаўцам у нашай краіне [illegible] — гэта мара, жаданне ўсіх рабочых і калгаснікаў.

Усё-ж далейшае развіццё стаханаўскага руху ў нас, у БССР, ідзе вельмі павольна, а сям-там і зусім спынілася. На многіх прадпрыемствах [illegible] кансерватыўныя элементы, не разумеючы сутнасці стаханаўскага руху [illegible].

Мы маем у прамысловасці дзесяткі тысяч рабочых-ударнікаў, якія яшчэ не паспелі асвоіць тэхніку. Гэтыя ўдарнікі [illegible] рэзерв, базу для далейшага росту стаханаўскага руху. Ударнік, які сёння выконвае сваё вытворчае заданне на 105—110 проц., заўтра поўнасцю асвоіўшы свой варштат, сваім працам вытворчасці і будзе даваць 200 і 300 проц. свайго задання. [illegible] рэзерва стаханаўскага руху — ударнікі.

А як у нас адносяцца да ўдарнікаў? Самую яркую характарыстыку [illegible] адносін да іх дае той факт, што ў нас амаль нідзе няма ўчоту ўдарнікаў. Дырэктар фабрыкі «Везувій» т. Шайман сам прызнаецца, што ўчоту ўдарнікаў у іх няма, што з імі ніякай работы не вядуць. [illegible] прычын неналежнага развіцця стаханаўскага руху на гэтай фабрыцы.

Але такое становішча не толькі на «Везувіі». [illegible] імя Молатава. Тут работу стаханаўцаў не ўлічваюць, а пра ўдарнікаў даўно забылі. Або вось віцебская фабрыка імя Кагановіча, дзе няма ўчоту, няма канкрэтнай дапамогі ўдарнікам. На гомельскіх асобных прадпрыемствах пасля артыкула ў «Правде» завялі ўчот (Гомсельмаш, «Везувій» і інш.). Але што з таго, што ў папцы дырэктара або старшыні фабзаўкома ляжыць спіс ударнікаў, калі ўдарніку не дапамагаюць, аб ім не ўспамінаюць, калі нават слова ўдарнік выкрэслена з лексікона гаспадарнікаў і профработнікаў.

А справа-ж ідзе аб людзях, якія працуюць няўрэнна, якія заўтра папоўняць рады стаханаўцаў, але сёння яны патрабуюць дапамогі адміністратыўнага і тэхнічнага персаналу. Як можна ігнараваць такую найвялікшую сілу, прадстаўляючую глебу для далейшага развіцця стаханаўскага руху?

Многія дырэктары прадпрыемстваў, профсаюзнікі любяць пагаварыць аб стаханаўскім руху. Але хіба гэтыя размовы не з'яўляюцца пустой балбатнёй, калі няма ніякай дапамогі ўдарнікам, калі няма сістэматычнай работы па выхаванню рэзерва стаханаўскага руху.

І калі мы гаворым аб кансерватарах, не разумеючых да гэтага часу гістарычнага значэння стаханаўскага руху, калі мы гаворым аб сабатажніках гэтага руху, то трэба сказаць, што недаацэнка ўдарнікаў, нежаданне працаваць з імі з'яўляецца не меншай перашкодай для далейшага развіцця стаханаўскага руху.

Гэта становішча павінна быць рашуча і неадкладна зменена. Далейшы поспех стаханаўскага руху будзе залежаць не толькі ад барацьбы з кансерватыўнымі элементамі і прамымі сабатажнікамі стаханаўскага руху, але і ад таго, якую ўвагу адміністратыўна-тэхнічны персанал будзе аддаваць ударнікам.

У прамысловасці БССР вырасці сотні і тысячы стаханаўцаў. [illegible]

Між тым поспехі прамысловасці БССР [illegible]. Хіба можна лічыць здавальняючай работу прамысловасці, калі, напрыклад, план за першае паўгоддзе выкананы на 102,8 проц. Хіба гэта можа лічыцца стаханаўскай работай? А мы-ж маем і часці прадпрыемстваў, якія, на сорам іх кіраўнікоў, не выконваюць сваіх месячных планаў.

Вось, напрыклад, дрэваапрацоўчы завод імя Молатава. Ён выканаў чэрвеньскую праграму толькі на 98,5 проц. [illegible]

Толькі выкананне плана не можа [illegible]

Пытанні стаханаўскага руху патрабуюць [illegible] партыйных, савецкіх і профсаюзных [illegible] стаханаўцаў і ўдарнікаў. Такая-ж [illegible] магутнаму рэзерву стаханаўскага руху [illegible] стаць стаханаўцамі!

БССР пераможна ідзе па шляху соцыялістычнага будаўніцтва

Далучаем свой голас урачыстасці і радасці да голасу працоўных ордэнаноснай Савецкай Соцыялістычнай Беларусі, якая святкуе 16-ю гадавіну свайго вызвалення ад белапольскай акупацыі.

Пад кіраўніцтвам ленінскай партыі, пры непасрэднай дапамозе і кіраўніцтве геніяльнага правадыра таварыша Сталіна, брацкай дапамозе працоўных усяго Савецкага Саюза БССР пераможна ідзе па шляху соцыялістычнага будаўніцтва.

Няхай жыве КП(б)Б і яе кіраўніцтва працоўных Беларусі!

Няхай жывуць кіраўнікі ордэнаноснай БССР тт. Гікала, Чарвякоў, Галадзед!

ЛЫЧОЎ, МАКЕЕЎ, ДАВІДОВІЧ.

Прыём тав. Розенгольцам адмірала Сакондзі

13 ліпеня старшыня праўлення японскай нафтавай канцэсіі на Сахаліне адмірал Сакондзі [illegible] Ота быў прыняты народным камісарам знешняга гандлю СССР тав. А. П. Розенгольцам. (БЕЛТА).

ВЫКЛЮЧНЫ ПОСПЕХ НОВАЙ ПАЗЫКІ

ПАВЕДАМЛЕННЕ НАРКАМФІНА САЮЗА ССР

Выпушчаная 2 ліпеня г. г. пастановай ЦВК і СНК СССР пазыка другой пяцігодкі (выпуск чацвертга года) у суме 4 мільярды руб. на 11 ліпеня, г. зн. на працягу 10 дзён, размешчана на суму 4 мільярды 227 мільёнаў 608 тыс. рублёў. Пазыка размешчана з перавышэннем на 227 мільёнаў 608 тыс. рублёў. Падпіска прадаўжаецца.

* * *

Рэзультаты першай дэкады размяшчэння пазыкі сведчаць аб выключным поспеху закона аб новай пазыцы і канверсіі і адлюстроўваюць бліскучую перамогу фінансавай палітыкі партыі і ўрада, накіраванай на ўмацаванне курса рубля і ўзмацненне фінансавай магутнасці Совецкага Саюза.

Рэзультаты першай дэкады размяшчэння новай пазыкі—сведчанне росту матэрыяльнага дабрабыту працоўных горада і вёскі і іх найвялікшай адданасці справе будаўніцтва соцыялізма.

Перадавікамі ў размяшчэнні пазыкі і ў правядзенні падрыхтоўчых мерапрыемстваў па канверсіі з'яўляюцца Украіна (у асаблівасці Кіеўская і Днепрапетроўская вобласці), Масква, Ленінград, Чэлябінская і Іванаўская вобласці, чыгуначнікі і Чырвоная армія. (БЕЛТА).

АБ АДЗНАЧЭННІ ЎДЗЕЛЬНІКАЎ І АРГАНІЗАТАРАЎ КОННАГА ПЕРАХОДУ ВАРАШЫЛАЎСКІХ КОННІКАЎ, ПРЫСВЕЧАНАГА 16-Й ГАДАВІНЕ ВЫЗВАЛЕННЯ БССР.

ПАСТАНОВА ЦЭНТРАЛЬНАГА ВЫКАНАЎЧАГА КАМІТЭТА І СОВЕТА НАРОДНЫХ КАМІСАРАЎ БССР

Цэнтральны Выканаўчы Камітэт і Совет Народных Камісараў БССР адзначаюць вялікае значэнне, якое мае ў справе ўзмацнення абараназдольнасці нашай краіны развіццё руху па арганізацыі ў калгасах гурткоў варашылаўскіх коннікаў.

Конны пераход у Менск, прысвечаны святкаванню 16-й гадавіны вызвалення г. Менска і БССР ад белапольскай акупацыі і паспяховы ўдзел у конна-спартыўных спаборніцтвах лепшых калгаснікаў варашылаўскіх коннікаў, сведчыць аб поспехах работы па стварэнню гурткоў варашылаўскіх коннікаў і асабліва ў прымежных калгасах.

Цэнтральны Выканаўчы Камітэт і Совет Народных Камісараў БССР пастанаўляюць абвясціць падзяку ўсім арганізатарам і ўдзельнікам коннага пераходу ў Менск.

ЦВК і СНК БССР выказваюць упэўненасць, што большэвіцкай абаронцай работай у кожным калгасе, якая павінна з'яўляцца неадрыўнай часткай усёй работы па арганізацыйна-гаспадарчаму ўмацаванню калгасаў, усе калгасы БССР стануць сапраўднымі крэпасцямі абароны нашай соцыялістычнай радзімы.

Няхай жыве абарона граніц Совецкага Саюза!

Няхай жыве першы маршал Чырвонай арміі Клім Варашылаў!

Няхай жыве маршал пролетарскай рэволюцыі, правадыр, настаўнік і прыяцель беларускага народу вялікі Сталін!

Старшыня Цэнтральнага Выканаўчага Камітэта БССР А. ЧАРВЯКОЎ.

Старшыня Совета Народных Камісараў БССР М. ГАЛАДЗЕД.

Сакратар Цэнтральнага Выканаўчага Камітэта БССР М. ЛЯЎКОЎ.

13 ліпеня 1936 г.

Прабыванне варашылаўскіх кавалерыстаў у Менску

Учора калгасныя варашылаўскія кавалерысты, разбіўшыся на групы, наведалі заводы імя Варашылава, імя Кірава, імя Молатава, фабрыку імя Кагановіча і іншыя менскія прадпрыемствы. Усе варашылаўскія кавалерысты дэталёва азнаёміліся з навейшымі машынамі на станцыі механізацыі сельскай гаспадаркі. Рабочыя фабрык і заводаў наладзілі коннікам ўрачысты прыём. Пасля поўдня варашылаўскія кавалерысты прагледзелі кінокарціну «Абісінія».

Удзельнікі калгаснага хора Заслаўшчыны на прыёме ў СНК БССР

14 ліпеня старшыня Соўнаркома БССР тав. Галадзед прыняў жаночы калгасны хор Заслаўшчыны, які прымаў удзел у першай усесаюзнай харавой алімпіядзе ў Маскве. На прыёме прысутнічалі начальнік кіраўніцтва па справах мастацтва пры СНК БССР тав. Пасюкевіч, кампазітары Любан, Равенскі, Іваноў, Цікоцкі, прадстаўнікі Наркомасветы і інш.

Аб прабыванні ў Маскве і аб рабоце калгаснага хора расказаў яго кіраўнік кампазітар Сакалоўскі. У сваім рэпертуары хор мае 7 беларускіх народных песень. Апрача алімпіяды хор выступаў у чырвонаармейскіх лагерах, у парку культуры і адпачынку імя Максіма Горкага, на карнавале і інш. Усюды ветліва сустракалі выступленні хора.

З хваляваннем расказвала аб выступленні хора ў Крэмлі ўдзельніца хора Несцяровіч Юля. «Калі мы даведаліся, што будзем выступаць у Крэмлі перад кіраўнікамі партыі і ўрада і ўбачым нашага дарагога Сталіна, — нашай радасці не было граніц, — кажа яна. — На вечары ў Крэмлі прысутнічалі таварыш **Сталін, тт. Молатаў, Орджанікідзе, Хрушчоў** і інш. Наша выступленне было другім. Мы выканалі тры песні: «Ці не быстрая рэчанька», «Цёмная ночка» і «Мяла хату». Нам горача апладзіравалі ўсе прысутныя. Нам апладзіраваў таварыш Сталін. Мы адчулі радаснае хваляванне ад таго, што нам апладзіраваў правадыр. І калі нас выклікалі выйсці на сцэну ў другі раз, мы спявалі яшчэ лепш. Аб сваёй вялікай радасці мы раскажам усім калгаснікам і калгасніцам. Выступленне перад кіраўнікамі партыі і ўрада натхніла нас на яшчэ лепшую работу».

— Вам апладзіраваў таварыш Сталін — гэта вялікая радасць для беларускага народу, — кажа тав. Галадзед. — Вы, будучы ў Крэмлі, прадстаўлялі сабой беларускі народ. Кіраўнікі партыі і ўрада ў вашай асобе бачылі беларускіх калгаснікаў, моцных і жыццерадасных.

Звярнуўшыся да кампазітараў, т. Галадзед падкрэсліў неабходнасць яшчэ большага разгортвання мастацкай самадзейнасці ў калгасах, вывучэння новых народных песень. На развітанне тав. Галадзед пажадаў калгаснаму хору і кампазітарам вялікіх поспехаў у іх далейшай рабоце. (БЕЛТА).

Выдатнікі вучобы латышскай няпоўнай сярэдняй школы на прыёме ў ЦВК БССР

Учора старшыня ЦВК БССР тав. **Чарвякоў** прыняў выдатнікаў вучобы латышскай няпоўнай сярэдняй школы імя Р. Эйдэмана, Унаўскага сельсовета, Лёзнянскага раёна.

Дзеці расказалі аб сваіх поспехах у вучобе і аб тым, як школа ў спаборніцтве з смаленскай латышскай школай і велікалукскай школай, Калінінскай вобласці, заняла першае месца. Вучань 7-га класа Віця Нікалаенка перадаў тав. Чарвякову падарунак—барэльефы Леніна і Сталіна работы вучняў.

Тав. Чарвякоў у гутарцы з вучнямі цікавіўся ўсімі падрабязнасцямі жыцця і вучобы кожнага з іх і ў заключэнне пажадаў вучням далейшых поспехаў.

ВЫСОКАЯКАСНА І Ў ТЭРМІН УБРАЦЬ УРАДЖАЙ

ШТО ПАКАЗАЎ ПЕРШЫ ДЗЕНЬ УБОРКІ

ДЗЯРЖЫНСК, 14 ліпеня. (**Па тэлефону**). Дзяржынская МТС уборку сустрэла непадрыхтаванай. 13 ліпеня ў калгасе **«Чырвоная ніва»**, Ляхавіцкага сельсовета жніво павінна было праводзіцца жняяркай. Яе адрэгулявалі і чакалі трактара, але ён не прыйшоў, бо яшчэ не адрамантавалі. Горш таго, дырэктар МТС тав. **Карнілаў** не ведае нават, колькі ёсць у калгасе жняярак і ў якім яны становішчы...

Уборка пачалася, перадавыя калгасы пачалі ўжо здачу зярна дзяржаве, а Дзяржынская МТС да малацьбы не гатова. МТС мае 33 малатарні, з якіх не адрамантаваны яшчэ 10. Адрамантаваныя таксама нікім не прыняты, бо дырэктар МТС чакае прадстаўнікоў з НКЗБ. Не адрамантаваны яшчэ 3 жняяркі і 15 трактараў. Гаручае для трактараў поўнасцю не завезена.

Не ўсё добра ў раёне і з кадрамі. МТС аб гэтым асабліва не клапоціцца. Не хапае 7 малатаршчыкаў, 3 машыністаў для жняярак. Намеснік дырэктара па кадрах т. **Туравец** займаецца чым хочаце, толькі не падрыхтоўкай кадраў...

З падрыхтоўкай складскіх памяшканняў таксама кепска. Гумны, свірны, поўнасцю не падрыхтаваны. Асобныя калгасы заняліся очкаўпірацельствам. Калгас **«Усход»**, Старынкаўскага сельсовета даслаў весткі ў райза, што да ўборкі гатоў на 100 проц. Райза зводку праштампаваў і на гэтым супакоіўся. Праверкай выяўлена, што калгас да ўборкі не гатоў.

Наколькі райза і МТС дрэнна кіруюць уборачнай, гаворыць і такі факт: толькі 14 ліпеня, калі разгарнулася ўборка, брыгады пачалі атрымліваць вытворчыя планы ўборкі і гэта ў раёне лічаць нармальным з'явішчам.

Па папярэдніх падліках ураджай, не гледзячы на кепскія кліматычныя ўмовы, добры. У калгасе **«9 студзеня»** гектар дае 24 цэнтнеры пшаніцы. Такі-ж ураджай і ў калгасе «Комінтэрн» і інш.

За час сенакашэння ў раёне выяўлена 198 касцоў, якія за дзень скашвалі ад аднаго да 1,87 гектара. Усе гэтыя касцы будуць скарыстаны зараз для касьбы азімых і яравых, прыстасаваўшы да кос спецыяльныя грабелькі.

У калгасах раёна ўпершыню будзе працаваць 10 камбайнаў. 13 ліпеня ў калгас «Комунар» выехаў на ўборку камбайн. Для яго адведзен участак у 250 гектараў. Камбайнерамі паехалі Шумскі і Харлап.

В. РАМАНОЎСКІ.

Дапамога рабоце камбайнаў

На ўборцы ўраджаю ў гэтым годзе па БССР будуць працаваць 200 камбайнаў. Работа камбайнаў ва ўмовах нашай рэспублікі справа яшчэ новая, і патрабуе ад спецыялістаў гэтай справы вялікай тэхнічнай і арганізацыйнай дапамогі.

Усебеларуская навукова-даследчая станцыя механізацыі сельскай гаспадаркі, як паведаміў дырэктар станцыі т. **Мацапура**, акажа канкрэтную тэхнічную і арганізацыйную дапамогу ў рабоце камбайнаў па чатырох раёнах. **У Слуцкую, Менскую, Капыльскую і Цімкавіцкую МТС** на 10 дзён выедуць 4 спецыялісты (навуковыя работнікі станцыі), якія на месцы арганізуюць практычную работу камбайнаў. Апроч таго ў Менскі раён на ўборку ўраджаю станцыя пасылае свае 3 камбайны, якія ўбяруць каля 500 га збожжавых культур.

Пад непасрэднай кансультацыяй станцыі ідзе пабудова камбайнавых зернясушылак. У Менскім раёне ўжо 70 сушылак пабудаваны. Але гэта работа тармозіцца адсутнасцю вентылятараў. Народны камісарыят мясцовай прамысловасці да ўборачнай кампаніі павінен быў выпусціць 1.000 вентылятараў, а выпушчана ўсяго толькі 12. Без вентылятараў зернясушылкі працаваць не змогуць і гэта пагражае захаванню збожжа.

Камбайн накіраван ў калгас

ЗАСЛАЎЛЬ. Масавая ўборка зерневых у раёне пачнецца з 15 ліпеня. Выбарачным парадкам пачалі жніво калгасы імя **Фрунзе, «Полымя», Парыжская комуна»**. Калгас **«Пролетарый»**, Рагачоўскага сельсовета выцерабіў ужо 2 гектары ільну.

Уборачны інвентар у колькасці 170 жняярак адрамантаван, кадрамі забяспечаны поўнасцю.

Упершыню ў раёне будзе працаваць камбайн, які ўжо складзен і накіраван у калгас **імя Будзённага**.

Камбайнерам будзе працаваць Маеўскі і памочнікам—Соня Дахоўская.

АСІНОЎСКІ.

Здалі дзяржаве першыя цэнтнеры збожжа

ПУХАВІЧЫ. У раёне пачалася масавая ўборка ільну і ў выбарачным парадку—збожжавых. 11 ліпеня на склад Заготзярно прыбыў першы абоз з ячменем новага ўраджаю. Ячмень прывёз калгас **«Полымя»**, Гарэліцкага сельсовета. Здана дзяржаве 1158 кілограм добраякаснага зярна. Гектар даў 15 цэнтнераў ячменю.

П. ЗУБРОВІЧ.

Збожжа першых абмалотаў здаюць дзяржаве

ВІЦЕБСК. На тры дні раней леташняга года калгасы Віцебшчыны распачалі жніво. Па раёну ўжо зжата 100 гектараў ячменю і жыта.

12 ліпеня калгас імя **Гікало**, Нікалаеўскага сельсовета, першым у раёне здаў дзяржаве 160 кілограмаў высокаякаснага ячменю новага ўраджаю. (БЕЛТА).

УБОРКА ЗАСТАЛА ЎРАСПЛОХ

КРУПКІ. Ва многіх калгасах раёна ўжо распачалі ўборку збожжавых культур, а ў соўгасе «Перадавы» ўборачныя машыны яшчэ стаяць не адрамантаванымі.

З 12 трактараў, якія мае соўгас, адрамантаваны толькі 6. 5 трактарам патрабуецца капітальны рамонт, але няма ў МТМ запасных частак.

Ёсць выпадкі, калі адрамантаваныя трактары непрыгодны да работы. Механік МТМ **Леспалаў** дрэнна правярае якасць рамонту. Напрыклад, трактар, якім кіруе тав. Жанеўскі, пасля рамонту і праверкі механіка выехаў у поле, але працаваць не змог. Прышлося яшчэ цэлы дзень рамантаваць гэты трактар.

Не падрыхтаваны да ўборкі і іншыя ўборачныя машыны. Снопавязалкі, малатарні складаныя і поўскладаныя стаяць неадрамантаванымі. У соўгасе няма падрыхтаваных вадзіцеляў машын.

С. БАЧУРА.

СІЛА СТАХАНАЎСКАЙ ПРАЦЫ

СТАРОБІН. За праяўленую актыўнасць і стаханаўскія метады работы ў веснавую пасяўную кампанію Гурленя Піліп, Гурленя Уладзімір і Кісель Сямён былі прэміраваны. Гурлені Піліп і Уладзімір і Кісель Сямён далі абяцанне перад агульным сходам калгаснікаў, што яны на касьбе будуць працаваць яшчэ лепш. Гэта абяцанне імі выканана з вялікім гонарам. Як толькі пачалося сенакашэнне яны з кожным днём перавыконвалі нормы выпрацоўкі. 8 ліпеня яны далі рэкордную норму, скасіўшы за дзень з 6,41 гектара—2,14 гектара на кожнага касца.

Стаханаўскія метады працы забяспечылі калгасу «Чырвоная змена» датэрміновае сканчэнне сенаўборкі на плошчы 170 гектараў.

ЛАЗОЎСКІ, ДАБРАЛЁТ.

РЭКОРДЫ НА КАСЬБЕ

КАСЦЮКОВІЧЫ. Калгаснікі-стаханаўцы брыгады ордэнаносца тав. Юрасёва—**Прахор Макеенка** і **Кандрат Ізотаў** за 10 гадзін работы скасілі па 1,74 гектараў кожны, **Сямён Фраленкоў** і **Васіль Юрасёў** па 1,42 гектара.

Ефраменка Міхась за 10 гадзін работы пры норме 0,25 гектара скасіў 1,51 гектар, Дарашэнка Васіль — 1,48 гектара і Віннікаў Нікалай — 1,18 гектар.

7 ліпеня калгас «Звязда» поўнасцю скончыў сенакашэнне на плошчы 270 гектараў і пераключыўся на дапамогу ў сенакашэнні соўгасу «Забычанне».

Пераймаючы стаханаўскія метады работы калгаснікаў сельскагаспадарчай арцелі «Звязда», Сазонаў Якаў — калгаснік сельскагаспадарчай арцелі «Новае жыццё» 5 ліпеня скасіў 1,37 гектара і калгаснік Нікіценка Кузьма — 1,29 гектара.

С. КУЦАЕЎ.

* * *

ДЗЯРЖЫНСК. Стаханаўскі дзень па касьбе ў калгасе імя Мархлеўскага даў значныя рэзультаты ў рабоце. У гэты дзень усе касцы перавыканалі норму на 200—300 проц. Калгаснік **Юрка Цімашышын** за 10 рабочых гадзін замест нормы 0,30 гектара скасіў 1,53 гектара, **Іван Герасіменка** 1,37 гектара. Якасць касьбы добрая. На сенажаць ім дастаўлялася снеданне і абед.

10 ліпеня калгас поўнасцю скончыў сенаўборку.

Брыгадзір калгаса

ФІНДЗЮКЕВІЧ.

Перамога народнага фронта на муніцыпальных выбарах ва Францыі

ПАРЫЖ, 14 ліпеня. (БЕЛТА). На частковых муніцыпальных выбарах у радзе пунктаў Францыі кандыдаты народнага фронта атрымалі перамогу над кандыдатамі рэакцыйных партый. У Карпэнтра кандыдат народнага фронта комуніст Дзюран выбран большасцю 915 галасоў. Рэакцыйны кандыдат сабраў толькі 787 галасоў. У Борэпе соцыяліст Мандран выбран большасцю 1514 галасамі супроць 800 галасоў, паданых за рэакцыянера.

ПРАТЭСТЫ СУПРОЦЬ СМЯРОТНАГА ПРЫГАВОРА АНДРЭ

ЛОНДАН, 13 ліпеня. (БЕЛТА). Усеангліскі совет заўкомаў авіябудаўнічых заводаў, які яднае 40 тысяч рабочых, паслаў учора германскаму пасольству ў Лондане тэлеграму пратэсту супроць смяротнага прыгавора Эдгару Андрэ, патрабуючы вызвалення апошняга. Рэзалюцыя заклікае ўсіх рабочых і інжынерна-тэхнічных работнікаў выступіць з пратэстам супроць прыгавора.

* * *

СТАКГОЛЬМ, 13 ліпеня. (БЕЛТА). Пасля падрабязнага абмеркавання абвінавачання супроць Эдгара Андрэ, соцыял-дэмакратычная газета «Ніютыд» піша: «Прыгавор Андрэ — абураючае судовае злачынства, супроць якога ўвесь свет павінен пратэставаць. Намервающца спакойна забіць палітычнага праціўніка, які не зрабіў ніякага злачынства».

Становішча здароўя акадэміка А. П. Карпінскага

У становішчы здароўя прэзідэнта Акадэміі Навук СССР А. П. Карпінскага 13 ліпеня зранку наступіла значнае пагоршанне. Дзейнасць сэрца, не гледзячы на ўсе прынятыя меры, не паляпшаецца. Тэмпература — 37, пульс — 96, вельмі няправільны. Становішча хворага цяжкое.

Заслужаны дзеяч навукі прафесар Р. ЛУРЫЯ.

Заслужаны дзеяч навукі прафесар Н. ШЭРЭШЭЎСКІ.

Прафесар Я. ЭТЫНГЕР.

Урачы С. ДЗІМІТРЫЕЎ. О. КРАТНОВА.

Удзельнае, 14 ліпеня, 1 гадзіна раніцы.

Пасля аўстра-германскага пагаднення

САКРЭТНЫЯ ДАДАТКІ ДА ДАГАВОРА

НЬЮ-ЁРК, 13 ліпеня. (БЕЛТА). Аўгур у «Нью-Ёрк таймс» піша, што аўстра-германскае пагадненне суправаджаецца двума сакрэтнымі дадаткамі, якія адносяцца да ваенных пытанняў і аднаўлення Габсбургаў.

Згодна слоў Аўгура, «першы сакрэтны дадатак абавязвае аўстрыйскі ўрад павялічыць армію да 300 тысяч чалавек з адпаведным павелічэннем узбраенняў». Закранаючы другі сакрэтны дадатак, Аўгур піша, што Гітлер у пачатку трэбаваў не падымаць пытання аб аднаўленні манархіі ў Аўстрыі на працягу 10 год. Шушніг адмовіўся даць такую гарантыю, але пайшоў на кампраміс, запэўніўшы, што аднаўленне манархіі «не з'яўляецца асабліва важнай праблемай».

ПАЛІТЫКА РАЗВЯЗВАННЯ РУК

ВЕНА, 13 ліпеня. (БЕЛТА). Орган венгерскага ўрада «Фюгетленшэг» і іншыя венгерскія газеты паведамляюць, што ў заключэнні аўстра-германскага пагаднення вялікую ролю адыграў германскі міністр авіяцыі Герынг, які пераканаў Гітлера ў неабходнасці ўстанавіць мірныя і прыязныя адносіны з паўднёвымі суседзямі Германіі (Італіяй і Аўстрыяй) «з тым, каб Берлін мог сканцэнтраваць усю сваю ўвагу на палітыцы ў адносінах Паўночнага Ўсходу».

ВОДГУКІ ФРАНЦУЗСКАГА ДРУКУ

ПАРЫЖ, 13 ліпеня. (БЕЛТА). Большасць газет падкрэслівае, што пагадненне, заключанае паміж Берлінам і Венай, з'яўляецца актам, мала спрыяльным для справы еўрапейскага міру і калектыўнай бяспечнасці. Галоўныя аргументы газет наступныя: перш за ўсё аўстра-германскае пагадненне наносіць новы ўдар прэстыжу Лігі нацый, якая з'яўляецца гарантам аўстрыйскай незалежнасці.

Заключэнне гэтага пагаднення— піша газета «Попюлер» — з'яўляецца толькі адным з эпізодаў генеральнага наступлення на Лігу нацый і сістэму калектыўнай бяспечнасці, наступлення, якое Італія поўнасцю падтрымлівае.

АБМЕН ТЭЛЕГРАМАМІ ПАМІЖ БЕРЛІНАМ, ВЕНАЙ І РЫМАМ

ВЕНА, 13 ліпеня. (БЕЛТА). Адначасова з апублікаваннем камюніке аб аўстра-германскім пагадненні было паведамлена аб уключэнні ў склад аўстрыйскага ўрада дырэктара ваеннага архіва Глейзе-Горстэнаў у якасці міністра без партфеля і другога прыхільніка аўстрыйскіх нацыянал-сацыялістаў Шмідта ў якасці статс-сакратара міністэрства замежных спраў.

Аўстрыйскі канцлер Шушніг адправіў па поваду апублікавання паведамлення тэлеграмы венгерскаму прэм'еру і кіраўніку італьянскага ўрада Мусаліні.

У адказнай тэлеграме Мусаліні вітае аўстра-германскае пагадненне, якое, паводле яго слоў, з'яўляецца «крокам наперад на шляху аднаўлення Еўропы і, у прыватнасці, дунайскіх краін».

ВЕНА, 13 ліпеня. (БЕЛТА). У сувязі з заключэннем аўстра-германскага пагаднення аўстрыйскі канцлер Шушніг і Гітлер абмяняліся тэлеграмамі. Шушніг, вітаючы Гітлера, выказвае радасць па поваду нармалізацыі адносін паміж абодвума краінамі і ўпэўненасць, што пагадненне «прынясе вялікую карысць Аўстрыі і Германіі, а тым самым усяму нямецкаму народу».

Гітлер у сваёй тэлеграме падкрэслівае, што, дзякуючы аўстра-германскаму пагадненню будуць аднаўлены «традыцыйныя адносіны, узнікшыя паміж імі дзякуючы агульнасці расы і стогадовай паралельнай гісторыі абодвух дзяржаў».

Перад нацыянальным святам ва Францыі

ПАРЫЖ, 13 ліпеня. (БЕЛТА). Пачалася серыя народных святкаванняў, праводзімых перад грандыёзнай дэманстрацыяй 14 ліпеня (у дзень гадавіны ўзяцця Бастыліі), у якой будуць прымаць удзел насельніцтва Парыжа і госці з правінцый.

Учора компартыя наладзіла вялікае начное свята на веладроме ў Буфало. Не гледзячы на няспынны дождж, сабралося каля 40 тысяч чалавек. З прамовай выступіў генеральны сакратар компартыі Торэз.

Рабочыя калгаса «Астрагалады», Драгічынскага раёна, абмяркоўваюць праект новай Канстытуцыі СССР. Фото Цалуйка (Белсаюзфото).

УСЕНАРОДНАЕ АБМЕРКАВАННЕ ПРАЕКТА КАНСТЫТУЦЫІ САЮЗА ССР

ЗАЛАТЫЯ СЛОВЫ

З вялікім энтузіязмам абмяркоўвалі калгаснікі сельгасарцелі «Чырвоны вартаўнік», Макранскага сельсавета, Чырвонаслабодскага раёна, праект новай Канстытуцыі. На сход сабралася 205 калгаснікаў.

У спрэчках выступіў трактарыст Нікалай Кавальчук.

— Залатыя словы: «хто не працуе, той не есць», — сказаў тав. Кавальчук. Новая Канстытуцыя — гэта наша сіла, наш гонар. Хіба мы можам параўнаць наша жыццё з жыццём рабочых і сялян у капіталістычных краінах? Гэта ўсё роўна, што параўнаць дзень і ноч!

Калгасніца Юлія Васілеўская гаворыць аб вялікім шчасці, якое прынесла савецкая ўлада жанчынам.

Такая Канстытуцыя, заявілі калгаснікі ў сваёй рэзалюцыі, магчыма толькі ў нашай роднай краіне, якою кіруе мудры правадыр таварыш Сталін.

М. СЯРГЕЙЧЫК.

Чырвона-Слабодскі раён.

ДУМКА 100-ГАДОВАГА КАЛГАСНІКА

У доме соцкультуры калгаса «Чырвоны маяк» (Жгунскі сельсавет, Добрушскага раёна) сабралася 150 калгаснікаў і аднаасобнікаў.

На парадку дня — абмеркаванне праекта Канстытуцыі. Калі даклад быў скончан, слова ўзяў 100-гадовы калгаснік Сідараў.

— Не знойдзеш нідзе ў свеце,— кажа ён, такой цудоўнай краіны, дзе-б так клапаціліся аб працоўным і аб нас, старыках. Яшчэ хочацца жыць і жыць! У царскай Расіі мы былі нявольнікамі, забітымі мужыкамі. Але пасля Кастрычніцкай рэвалюцыі, калі скінулі крывапійцаў, мы сталі шаноўнымі і варыснымі людзьмі.

Дуня Гуцава — былая батрачка. Цяпер яна намеснік старшыні сельсовета. Яе выступленне насычана любоўю да радзімы, да вялікага Сталіна. Яна гаворыць:

— Ні ў адной капіталістычнай краіне жанчына не можа быць роўнапраўнай з мужчынам, а ў нас, у Савецкім Саюзе, жанчыны акружаны клопатамі, пашанай. Мы прымаем актыўны ўдзел у грамадскім жыцці краіны.

Выступілі яшчэ калгаснік Сцяпан Шабалін і іншыя калгаснікі.

С. ГРОМАЎ.

НЕ БЫЛО НІ АДНАГО СХОДА

Уся наша краіна абмяркоўвае праект новай Канстытуцыі. На сходах рабочых, калгаснікаў, служачых шырока абмяркоўваецца кожны пункт праекта. Уносяцца дадаткі, заўвагі.

Недаацанілі гэтай важнейшай справы ў Збароўскім сельсовеце, Рагачоўскага раёна. Тут і не пачыналі амяркоўваць праект Канстытуцыі, не гледзячы на тое, што прашоў ужо месяц з часу яго апублікавання. Не было ні аднаго схода калгаснікаў ці аднаасобнікаў, прысвечанага Канстытуцыі. Кіраўніцтва сельсовета (старшыня т. Храменкаў) не клапоціцца аб тым, каб расказаць працоўным аб гэтым важнейшым гістарычным дакуменце.

П. Х.

Сталінскія клопаты аб моладзі

Кожны артыкул сталінскага праекта Канстытуцыі адлюстроўвае вялікую сілу і магутнасць нашай краіны. Нам, моладзі, прадастаўлены ўсе магчымасці, каб ісці ўперад, вучыцца, авалодваць тэхнікай.

Я надзвычай усхвалёван гэтым грандыёзным дакументам. Я асабліва радаваўся, калі чытаў раздзел праекта Канстытуцыі аб асноўных правах і абавязках грамадзян Саюза ССР.

Ад шчырага сэрца я дзякую дарагому і любімаму правадыру за клопаты аб моладзі.

Камсамолец А. ШЭЙКА.

Глускі раён.

**

Мне 18 год. Я скончыў землеўпарадчы тэхнікум і атрымаў высокую назву савецкага спецыяліста. Гэту назву я з гонарам апраўдаю. Буду настойна павышаць свае тэарэтычныя і палітычныя веды.

Толькі бацькаўскія клопаты вялікага Сталіна забяспечылі нам, моладзі, шчаслівае сёння і яшчэ больш шчаслівае заўтра. Я, малады землеўпарадчык, атрымліваю звыш 500 руб. у месяц. На гэтыя грошы я маю магчымасць не толькі сам добра пражыць, але і дапамагчы сваёй маці, а таксама брату і сястры, якія зараз вучацца.

В. К. ЧЭШАНКОЎ.

Жураўіцкі раён.

Дадаткі і заўвагі да праекта Канстытуцыі

Я думаю, што ў праект Канстытуцыі неабходна ўнесці асобны пункт аб страхаванні калгаснікаў. У гэтым пункце трэба сказаць, што ў старасці або ў выпадку непрацаздольнасці калгаснік матэрыяльна забяспечваецца шляхам арганізацыі раённых страхавых кас, у якія калгаснікі адлічваюць пэўны процант свайго прыбытку.

А. В. КРУК.

Чэрвеньскі раён.

НОВАЯ ПАЗЫКА І ПАДРЫХТОЎКА ДА КАНВЕРСІІ

97 мільёнаў 145 тысяч!

Ход падпіскі на пазыку па БССР

Па вестках кіраўніцтва ашчадных кас і дзяржкрэдыту БССР (па становішчу на 11 ліпеня) падпіска на пазыку другой пяцігодкі (выпуск 4-га года) у рэспубліцы складае 97 мільёнаў 145 тысяч рублёў.

У Менску, Гомелі, Віцебску, Магілеве, Оршы, Бабруйску падпіска сярод рабочых і служачых закончана.

Зараз па ўсёй рэспубліцы ідзе масавая падпіска на пазыку ў вёсцы.

Лепельскі, Старобінскі, Бярэзінскі, Заслаўскі і Чашніцкі раёны першымі ў БССР завяршылі падпіску сярод усіх груп насельніцтва.

Але трэба адзначыць, што падпіска на пазыку не ўсюды ідзе арганізавана. У такіх раёнах, як Грэскі, Плешчаніцкі, Смалявіцкі, Гомельскі, Чырвонаслабодскі, дзе ёсць добрыя паказальнікі падпіскі на пазыку, адчуваецца неарганізаванасць у гэтай рабоце па калгасах і сярод аднаасобнікаў. Зусім дрэнна арганізавана падпіска на пазыку (па ўсіх групах насельніцтва) у такіх раёнах, як Жлобінскі, Глускі, Смілавіцкі, Сіроцінскі, Чачэрскі, Мехаўскі, Веткаўскі, Добрушскі, Суражскі, Сенненскі. У Кармянскім раёне падпіска сярод калгаснікаў разгарнулася толькі гэтымі днямі, а сярод аднаасобнікаў наогул не пачыналася.

Шырокім разгортваннем масава-растлумачальнай работы і лепшай арганізацыяй работы фінансавых устаноў трэба забяспечыць сапраўды масавую падпіску на пазыку па ўсіх сельсоветах і калгасах рэспублікі, адначасова ўзмацніўшы падрыхтоўку да канверсіі (абмену) аблігацый старых пазык.

БУДЗЕМ МАЦАВАЦЬ НАШУ КРАІНУ

Мой месячны заработак — 350 руб., а на пазыку я падпісаўся на 500 руб. І я ўпэўнен, што гэта аплоціцца мне ў шмат разоў больш, з прычыны ўсебаковага паляпшэння нашага жыцця.

Мне асабіста пазыкі прынеслі вялікія прыбыткі. Па пазыцы «3-га года 2-й пяцігодкі» я ў чэрвені выйграў 1.250 руб. і каля 400 руб. — па іншых пазыках за адзін мінулы год.

Асабліва я рад правядзенню канверсіі. Свае аблігацыі ўсіх пазык я абмяняю на аблігацыі коштам у 500 руб. Апрача выгады для кожнага, канверсія будзе садзейнічаць і далейшаму ўмацаванню савецкага рубля.

С. К. СТАНКЕВІЧ— дыспетчар ліцейнага цэха Гомельскага завода імя Ланцуцкага.

ГРУБАЕ ПАРУШЭННЕ ДЭКРЭТА АБ ПАЗЫЦЫ

У калгасе «Заветы Ільіча» старшыня калгаса Васіленка і загадчык Радамльскага аддзялення ашчадкасы Панасенка Іван сабралі ўсіх калгаснікаў і «арганізавалі» падпіску няправільнымі, шкоднымі метадамі. Старшыня калгаса Васіленка да падпіскі выклікаў да сябе кожнага калгасніка і тлумачыў, што таго, хто не падпішацца на пазыку, будзем заносіць на чорную дошку, кляйміць ганьбой.

Тры калгасніцы—Самусёва Арына, Казначэева Таццяна і Папкоў Федасей—не згадзіліся з «метадамі» Васіленкі і Панасенкі. Яны зусім правільна патрабавалі, каб ім растлумачылі падрабязна аб новай пазыцы і аб абмене раней выпушчаных пазык.

— Дык вы, значыць, супроць пазыкі, добра-ж — у адказ заявілі ім Васіленка і Панасенка.

На другі дзень на ўсіх варотах хлявоў і канцэлярыі калгаса вялікімі літарамі красаваліся прозвішчы з малюнкамі «зрыўшчыкаў» падпіскі на пазыку.

Н. МІНЧАНКОЎ.
С. КАЗНАЧЭЕЎ.

Дрыбінскі раён.

ПА ГАРАДАХ І РАЕНАХ

- Калгаснікі Чарэйскага сельсовета, Чашніцкага раёна, аднадушна падпісаліся на пазыку на суму 49 тысяч рублёў. Перадавыя па падпісцы — калгасы «Эльбрус» і «Колас». Калгаснікі калгаса «Чырвоны барэц» Цухлоў і Хруцкі падпісаліся па 100 руб. кожны.

С. РАЗВАДОЎСКІ.

- Марудна ідзе падпіска на пазыку па Шклоўскаму раёну. Падрыхтоўчая работа да абмену старых аблігацый зусім адсутнічае. Кіруючыя арганізацыі раёна падпісцы на пазыку і падрыхтоўцы да абмену старых аблігацый надаюць другараднае значэнне.

ФАБРЫКАНТ.

- Калгаснікі брыгады № 2 калгаса «Чырвоны барэц», Зенькаўскага сельсовета, Уадзенскага раёна, усе як адзін падпісаліся на новую пазыку на суму 1.205 рублёў. Па ўсяму калгасу падпіскай ахоплена 239 чалавек на суму 6.115 рублёў.

В. М.

- На 11 ліпеня па Крупскаму раёну падпіска на пазыку складае 393 тысячы рублёў. Зусім не праводзіцца ніякай падрыхтоўчай работы да абмену старых аблігацый.

БАЧУРА С.

- У радзе сельсоветаў Чэрвеньскага раёна вельмі марудна ідзе падпіска на пазыку. Па калгасах Калодвіцкага сельсовета падпіскай ахоплена толькі 9 проц. калгаснікаў, па Кляноцкаму сельсовету — 8 проц., па Горкаўскаму — 12 проц. Як па гораду, так і па сельсоветах падрыхтоўчая работа да абмену старых аблігацый не вядзецца.

ПУЧЫНСКІ.

- На шклозаводзе «Кастрычнік», Асіпавіцкага раёна, падпіскай на пазыку ахоплена 1.044 чал. на суму 125 тысяч рублёў. Многія рабочыя падпісаліся на месячны аклад.

ГАЛЬВАС Л.

- На торфзаводзе імя Гея, Асіпавіцкага раёна, падпіскай поўнасцю ахоплены штатныя і сезонныя рабочыя на суму 60 тысяч рублёў. Рабочыя Чахоўскі, Паўлаў, Жур падпісаліся на месячны заработак.

С. К.

- Рабочыя бабруйскай фабрыкі «Чырвоны харчавік» падпісаліся на пазыку ў размеры месячнага заработку. Для дапамогі ў рэалізацыі пазыкі ў падшэфны калгас накіравана брыгада. Ю. В. Баравікова.

НОВЫЯ ПЕСНІ СПЯВАЕ КРАІНА

Цяжкім і беспрасветным было калісьці жыццё беларускага селяніна-бедняка. У сваіх дакастрычніцкіх вершах народны паэт рэспублікі Якуб Колас аб беларускай вёсцы піша:

Хлеўчык, пограб і гуменца
Пад адзін зліліся плех,
Трэскі ўсаджаны ў акенца,
Замест шкла — радняны мех.
Эх жыццё, жыццё ты,
Ночка ты нянасця,
А каб ты-ж згарэла
Гэтакае шчасце!

Курная, падпёртая з усіх бакоў хатка з адным-двума маленькімі акенцамі. У гэтай хатцы жыў бядняк разам з курамі і свіннямі. З гэтай хаткі ніколі не выходзіла хвароба, частым госцем у ёй з'яўлялася смерць.

Голыя палеткі былі сціснуты высокімі межамі з быльнягом, так сціснуты, як і само жыццё было сціснута селяніна-бедняка. Крывавым потам залівае бядняк сваю вузенькую ніўку, ходзячы за сахою, прапаваў ад цямна і да цямна і круглы год галадаў з малымі дзецьмі... Гнуў спіну перад панам і кулаком, выпрошваў кавалак хлеба для дзяцей... Хадзіў босым і абарваным... Пад голас плачу і енкаў жонкі і дзяцей у бедняка выводзіў ураднік з хлява апошнюю карову за падаткі.

Ёсць на Беларусі нямала такіх вёсак, якія з голаду елі кару, дэраве карэнне, мох... Нам зараз, жывучы ў такі прыгожы і шчаслівы час, не хочацца верыць гэтаму. Але-ж гэта факт, аб гэтым-жа расказваюць сяляне-старыкі, якія перажывалі ўсё гэта. На Палессі ў Нараўлянскім раёне, ёсць нават такая вёска, якая носіць назву Мохаедаў.

Вёска Мохаеды знаходзілася ў самай глушы Палесся сярод дрыгвы, балот і вялікіх лясоў. Мохаедавец нічога больш не ведаў, апрача голаду і хваробы, апрача кулацкай кабалы. Усяго толькі два процанты было граматнага насельніцтва, дый то ў гэты лік уваходзіла толькі кулацтва і поп са сваёй сям'ёй. Была царкоўна-прыходская школа, у якой вучыліся дзеці толькі заможных. Была царква... Ні кніг, ні газет сяляне не ведалі. Выпісваліся тры экземпляры газет, іх чытаў толькі поп, дзякан і ляснічы.

Кожны год мохаедаўцам прыносіў усё новыя і новыя пакуты і гора. На палях неўраджай, хлеба напалову з мякінай хапала ўсяго толькі на два-тры месяцы, а астатні час года харчаваліся мохам. Беднякі поўзалі распухшыя з голаду пад вокнамі багацеяў, выпрошвалі з слязьмі на вачах:

— Хлебца... кавалачак хаця хлебца для дзетак... З голаду паміраем...

Але дарэмны былі гэтыя просьбы і плач. Кулак, з уласцівай яму сацыяльнай прыродай заставаўся глух, ён цкаваў сабакамі апухшых беднякоў. А калі часам і ўдавалася бедняку выпрасіць у кулака кавалак чорствага хлеба, то за яго прыходзілася днямі адрабляць.

Мохаедаўцы пухлі, паміралі дзесяткамі з голаду, а растлусцеўшы поп «навучаў» застаўшыхся ў жывых сялян:

— Цярпіце, праваслаўныя, на тым свеце затое будзе добра, трапіце ў рай.

З такой-жа жудаснай гісторыяй ёсць на Палессі і вёска Караеды. Гэта вёска атрымала здаўна такую назву толькі таму, што пераважная большасць сялян у ёй харчаваліся вясною карой.

А вазьміце вёску Босыя, Гарадоцкага раёна. У пошуках работы і кавалка хлеба тры беднякі заснавалі яе звыш поўсотні год таму назад, пасяліўшыся на пустырах сярод балот і хмызнякоў. На тры гаспадары было ўсяго пяць дзесяцін зямлі, пабудавалі агульную на 12 чалавек невялічкую курную хатку.

Спачатку ўтрох браты жылі разам. А потым, калі жыццё пачало станавіцца ўсё больш пакутным і цяжкім, Лявон, Пракоп і Міхась Босавы парэзалі пяць дзесяцін зямлі на вузенькія палоскі—падзяліліся.

— Падзяліўшыся, багацей можа будзем жыць, — разважалі браты.

Але пасля гэтага Босавым яшчэ горш стала, яшчэ большы голад уваліўся ў хату братоў. Прышлося ісці прасіць хлеба ў кулакоў Дуброва Івана (вёска Дуброва) і Іванова Тараса (вёска Забумер'е). За выпрашаны хлеб браты Босавы працавалі ў кулака да крывавага поту.

Потым да братоў Босавых далучаюцца Пахомавы, такія-ж шукальнікі шчасця. Утвараецца вёска, якой даецца назва «Босыя».

Чаму іменна дана вёсцы такая дзіўная назва? На гэтае пытанне адказвае зараз заможны калгаснік Кузьма Пахомаў:

— Дык нават на лапці не было за што купіць, хадзілі ўсе абарванымі, босымі... Вось затое і назва такая дана была тады нашай вёсцы.

...І вёска Мохаеды, і Босыя, і Караеды і сотні такіх-жа беларускіх вёсак, а ў іх тысячы сялян-беднякоў цягнулі сваё мізэрнае існаванне, праклінаючы свой лёс, сваё жыццё.

А хіба-ж забудуць рабочыя, сяляне і ўсе працоўныя Беларусі белапольскую акупацыю! Хіба-ж можна забыць калі-небудзь нанесеныя тады Беларусі панскімі наймітамі раны!

Гарэлі гарады, мястэчкі... Падстрэленай птушкай трапяталася, білася ў полымі пажараў вёска... Усюды здзекі і катаванні. Усюды плач жанчын і дзяцей... Расстрэлы, шыбеніцы... Польскія магнаты пакрапілі тады слязьмі і крывёй рабочых і сялян усю Беларусь.

Ды хіба-ж можна ўсё гэта забыць?

Не, народы Савецкай Беларусі ніколі не забудуць таго страшнага і жудаснага, што прынеслі тады ў 1919 годзе з сабою белапольскія акупанты.

***

Не пазнаць зараз Беларусь!

Паглядзіце на нашы гарады, на нашу прамысловасць! Усюды жыццё б'е крыніцай, усюды ідзе шпаркім тэмпам будаўніцтва. Амаль кожны дзень у гарадах БССР вырастаюць усё новыя і новыя шматпавярховыя дамы-каменіцы. Выраслі дзесяткі буйнейшых заводаў і фабрык, якія вырабляюць розныя сельскагаспадарчыя машыны, станкі, паркаль, сукно, шоўк...

Нашы гарады і мястэчкі сталі непазнаванымі. І Полацак, разбураны ў 1919—1920 г. г. белапалякамі, і Барысаў, спалены імі-ж тады, 16 год таму назад, і Лепель, і Бярэзіна, і ўсе нашы гарады і мястэчкі даўно залячылі нанесеныя ім белапалякамі раны. Гарады адбудаваліся, значна пашырыліся і выраслі па насельніцтву. Яны сталі чыстымі, прыгожымі і культурнымі гарадамі ордэнаноснай БССР.

А вазьміце нашу цяперашнюю вёску! З кожным годам наша калгасная вёска ўсё больш становіцца заможнай і культурнай.

Загляніце ў тыя-ж самыя Мохаеды. Не пазнаць цяпер Мохаедаў. Цяпер тут заможны калгас. Цяпер тут 3 школы, яслі, дом соцкультуры, больніца з радзільным аддзяленнем... Ёсць амбулаторыя з зубаўрачэбным габінетам. Былыя мохаедаўцы выпісваюць зараз каля 300 экземпляраў розных газет і журналаў.

На тым-жа Палессі ў вёсцы Калыбань, Камарынскага раёна, калгаснікі пабудавалі электрастанцыю. Зараз у 225 хатах калгаснікаў ярка свеціць лямпка Ільіча. Сабраўшыся ў дом соцкультуры паслухаць газету, або кніжку, старыя часам успамінаюць сваё мінулае гаротнае жыццё, радуюцца цяперашнім жыццём.

— Вось, брат, да чаго дажылі, да якога вясёлага і раднаснага жыцця!..

— Што і гаварыць, настала такое жыццё, што і паміраць не хочацца. Тут табе і газеты, і кнігі розныя... Школы, лячэбніцы...

— Электрычнасць у кожнай хаце гарыць, не трэба сляпіць вочы пры лучыне, як гэта было даўней.

Сям'я ўдавы Гуцавай Еўгі з калгаса «Чырвоны маяк», Добрушскага раёна, якая раней хадзіла ад вёскі да вёскі і прасіла хлеба, шмат працавала ў кулакоў, зараз гэта сям'я жыве заможна і культурна. Усе тры дачкі Еўгі зараз знатнымі людзьмі: Дуня — намеснік старшыні сельсовета, Маша — даяркай у калгасе, а самая малодшая — Ульяна працуе на трактары.

У мінулым годзе сям'я Гуцавай атрымала з калгаса 120 пудоў жыта, 13 пудоў пшаніцы, 572 пуды бульбы, 241 руб. грашыма і многа гародніны. Гуцавы ні ў чым зараз не церпяць недахваткаў. У іх ёсць даволі і хлеба, і сала, і малака. Жанчыны маюць прыгожае адзенне і абутак.

Былы батрак з Ветрынскага раёна Юшчанка Пётар — зараз знатны чалавек нашай краіны, ордэнаносец. Калі на маладую рэспубліку саветаў накінуліся былі з усіх бакоў белыя банды, Юшчанка восемнаццацігадовым юнаком пакінуў вёску і пашоў у Чырвоную армію абараняць Советы. Ён прайшоў усю Беларусь, Кубанскія стэпы і Каўказскія хрыбты гор, біўся з бандамі Махно і Юдзеніча, ачышчаў Беларусь ад белапольскіх акупантаў. Быў ранен пад Варшавай.

Толькі ў 1922 годзе Пётар Цітавіч Юшчанка вярнуўся ў родную вёску. І як толькі вярнуўся з арміі, пачаў працаваць на савецкай і грамадскай рабоце. У апошні час Пётар Юшчанка працуе старшынёй калгаса.

У мінулым годзе яго калгас дабіўся рэкорднай ураджайнасці па ільну — з 24 гектараў калгас здаў дзяржаве па 3,81 цэнтнера высокаякаснага ільновалакна з кожнага гектара. За гэта Юшчанка быў пасланы на нараду ў Маскву, бачыўся там з тав. Сталіным і там-жа ў Крэмлі атрымаў ад урада вышэйшую ўзнагароду — ордэн «Знак пачета».

І вёска Босыя ў корані змяніла сваё аблічча. Тут зараз калгас «Першае мая». Зараз кожны калгаснік гэтай вёскі мае добрыя боты і бацінкі, мае добрае адзенне. Кожны калгасны двор выпісвае газету.

Сяляне Босавы, якія больш за ўсіх у Гарадоцкім раёне перажывалі цяжкасці пры царскім самадзяржаўі гавораць зараз:

— Жывецца нам цяпер добра, усяго хапае... Але гэта толькі пачатак. Вось як выканаем мы лозунг нашага любімага правадыра таварыша Сталіна аб павышэнні ўраджайнасці, тады яшчэ лепш мы зажывем.

...Так, з цёмнай, некультурнай, жабрацкай у мінулым краіны— Беларусь ператварылася ў культурную, заможную краіну, выйшла ў перадавыя рэспублікі вялікага СССР, заваявала велізарнейшую ўзнагароду — ордэн Леніна.

На калгасных палях Савецкай Беларусі працуюць зараз тысячы трактараў і іншых складаных сельскагаспадарчых машын. У гэтым годзе на палі калгасаў выходзіць 200 з лішкам камбайнаў. З кожным годам усё больш і больш машыны аблягчаюць працу калгаснікаў і калгасніц. З кожным годам усё заможней і культурней становіцца беларуская калгасная вёска.

Недарма-ж і песні новыя з'явіліся ў Савецкай Беларусі. Песні радасці, шчасця і вяселля. Песні гэтыя складае сам народ. У шматлікіх песнях і прыпеўках гарады і калгасныя вёскі апяваюць нашае шчаслівае квітнеючае жыццё. У кожнай песні народы Савецкай Беларусі ўслаўляюць імя таго, хто даў такое шчаслівае, вясёлае і раднаснае жыццё, услаўляюць вялікага правадыра народаў таварыша Сталіна.

С. СЯМАШКА.

АДМІНІСТРАЦЫЯ НЕ КЛАПОЦІЦЦА

(Пісьмо сплаўшчыка)

Адміністрацыя чачэвіцкага сплаўнога ўчастка (Быхаўскі раён) мала клапоціцца аб бытавых умовах сплаўшчыкаў. Баракі для рабочых не асвятляюцца. Пасцельнымі прыладамі рабочыя не забяспечаны. Гатаванай вады няма. Адпушчаныя на культурна-бытавыя патрэбы 15.000 руб. не скарыстоўваюцца. На ўчастак дана 7 пуцёвак у дом адпачынку, але да гэтага часу ні адзін рабочы на адпачынак не накіраван.

ГАБЛІН.

БЮРАКРАТЫ Ў СОВЕЦКАЙ БОЛЬНІЦЫ

(Пісьмо стаханаўкі)

Калгасніца вёскі Паланевічы (Дзяржынскі раён) Позняк Ідалія з хворай дзяўчынай 29 чэрвеня г. г. была накіравана вочнай клінікай 1 совецкай больніцы ў вушна-гарлавую клініку гэтай-жа больніцы. Загадчык вушнай клінікі Жукоўскі не толькі не агледзеў дзяўчыну, а нават не пажадаў прачытаць паперку.

— Вам, грамадзянка, не сюды, ідзіце ў дзіцячую клініку, — адказаў ён, груба соваючы ў рукі Позняк накіраванне.

Колькі Позняк ні даводзіла Жукоўскаму, што яе дзяўчыну накіравалі якраз сюды, нічога не дапамагло. Жукоўскі вышаў і бразнуў дзвярыма.

Позняк з чатырохмесячным дзіцём на руках і хворай дачкой са слязамі ў вачах вярнулася ў раённую больніцу. Толькі па майму настойліваму патрабаванню — у даным выпадку зусім пабочнага чалавека — другі ўрач, Бурыкоўскі, прысаромлены бюракрата Жукоўскага, нарэшце аглядзеў дзяўчыну.

С. ГРЫБАЧ.

АПЕРАЦЫЯ ІРЖАВАЙ ІГОЛКАЙ

(Пісьмо студэнта)

Калгасніца сельгасарцелі «Полымя» (Лёзненскі раён) Свірыдава Вася ў час працы на гародзе пакалола палец. Атрымаўся нарыў. Яна звярнулася за медыцынскай дапамогай да фельчара Шаранды. Фельчар пракалоў ёй нарыў звычайнай іржавай іголкай, абкручанай брудным ватай, як і ўся яго аптэка.

Пасля гэтай «аперацыі» нага пачала распухаць. З'явіліся нарывы па ўсёй назе. Свірыдаву адвезлі ў раённую больніцу. Там высветлілася, што ў яе заражэнне крыві.

За правядзенне ў антысанітарных умовах аперацыі Шаранда павінен быць прыцягнуты да адказнасці.

С. СВІРЫДАЎ.

ХУЛІГАНЫ АРУДУЮЦЬ

(Пісьмо рабочых)

Хуліганы Дымаў, Пышчаў, Выханоў і Лістапад беспакарана збіваюць рабочых Асінторфа. Аб гэтым сігналізавала заводская газета «За торф», але меры не прыняты. 15 чэрвеня Дымаў зайшоў у барак № 19 (3 участак, пасёлак № 5) на вечарынку рабочай моладзі, збіў гарманіста Валчкова і паламаў гармонь.

Просім тэрмінова пазбавіць нас ад хуліганаў і даць магчымасць моладзі спакойна і культурна праводзіць вольны час.

ЛІНАЎ, ЦІТАЎ, ВАЛЧКОЎ, і іншыя. (6 подпісаў).

ПЛАН КАЛГАСНАГА БРЫГАДЗІРА

Калгас «Ільіч» (Капыльскі раён, Бабаўнянскі сельсовет) у гэтым годзе павінен убраць 160 га сенажаці, 181 гектар азімых, 180—яравых зернавых і 87 гектараў бульбы. Задача вельмі адказная. Кожная брыгада, кожнае звяно ведае свой план і месца работы.

Прыкладным планам уборачных работ з'яўляецца план брыгадзіра Жылкі. Яго брыгада павінна ўбраць сенажаці 40 гектараў, канюшыны — 13, жыта — 34, пшаніцы — 12, аўса — 22, ячменю — 12,7, вікі — 8,5, гароху — 2,5, грэчкі — 3,5, бульбы — 21 гектар, а ўсяго ўборачнай плошчы ў брыгадзе 169 гектараў.

Брыгда складаецца з 39 чалавек. Мужчын — 14, жанчын — 25. У распараджэнні брыгады ёсць 15 коней, 15 вазоў і адна жняярка.

Яшчэ далёка да ўборкі ў брыгадзе былі створаны 9 звенняў па 4—5 чалавек у кожным. За імі на час уборкі замацаваны машыны, коні і сельскагаспадарчы інвентар.

З першых дзён сенаўборкі два звяны (па 5 чалавек у кожным) працуюць на сенажаці.

Каб не было разрыву паміж сенакашэннем, сушкай і стагаваннем, гэту работу выконваюць спецыяльныя 6 звенняў. Яны сушаць, зграбаюць і звозяць з поля, складваюць у сенавалы. Адзін калгаснік вылучан спецыяльна для адвозу сена на загатоўчы пункт. Гэту работу ён заканчвае на пяты дзень пасля таго, як пачалося сенакашэнне.

Брыгада тав. Жылкі мае план уборкі і зернавых. Кожны калгаснік і калгасніца ведае месца, дзе яны павінны працаваць кожны дзень. На шостым полі, якое налічвае 11,6 гектара, будуць жаць ручным спосабам чатыры звенні. Улічваючы, што на ўборцы гэтага ўчастка будуць працаваць 25 чалавек пры норме выпрацоўкі на аднаго чалавека 0,16 гектара, уборка закончыцца ў тры дні.

Падлічана, што будзе ўбрана на полі № 4 жняяркай 21 гектар. Да яе прымацаваны 3 звенні, якія павінны ўслед за жняяркай вязаць снапы. У гэтых трох звенняў 12 чалавек, пры норме выпрацоўкі звязаць у дзень адзін гектар на чалавека, работа закончыцца на працягу двух дзён.

6,9 гектара жыта на полі № 6 будзе ўбрана трактарнай жняяркай. Зноску снапоў на гэтым участку праводзяць два звяны. Такім чынам на працягу трох дзён брыгада поўнасцю выканае план уборкі жыта.

Пасля ўборкі жыта два дні будуць жаць пшаніцу, а з 5-га дня брыгада прыступае да звозкі снапоў, абмалоту і здачы дзяржаве збожжа. Малацьба праводзіцца на 5—6—7 дзень уборкі. Адвозку абавязковых хлебапаставак намечана закончыць на працягу трох дзён.

Такія дасканалыя разлікі зроблены брыгадай і па ўборцы аўса, ячменю і іншых яравых культур.

Уся работа падпарадкуецца планавасці і дакладнаму ўчоту. Брыгадзір у перыяд уборкі займаецца пытаннем праверкі якасці работ і своечасовым правільным учотам калгаснага працадня.

М. БУРДЫКА.
Т. ШАРШНЁЎ.

ЛЁН НА УСЕСАЮЗНАЙ СЕЛЬСКА-ГАСПАДАРЧАЙ ВЫСТАЎЦЫ

На ўсесаюзнай сельскагаспадарчай выстаўцы у 1937 годзе ільнаводчыя калгасы і соўгасы будуць прадстаўлены ў спецыяльным павільёне «Лён, каноплі і нова-лубяныя культуры».

Дырэктар павільёна тав. Саломадзенка М. Н. паведаміў супрацоўніку ТАСС:

— Дасягненні па пярвічнай апрацоўцы ільну-даўгунца будуць паказаны ў спецыяльнай дэманстрацыйнай зале на пляцу ў 400 кв. метраў.

Пры ўваходзе ў залу «Ільну» глядач убачыць мастацкае панно, паказваючы дынаміку развіцця ільнаводства за 20 год совецкай улады. Тут ён атрымае ўяўленне аб развіцці совецкай ільнаводчай гаспадаркі, аб укараненні механізацыі ў вытворчасць і пярвічную апрацоўку ільну. Побач з панно будзе куток, малюючы бязрадасную карціну ільнаводства да рэволюцыі, калі ўся тэхніка вычэрпвалася драўлянай сахой, шчалёвай мялкай, вальком і інш.

У дэманстрацыйнай зале глядач азнаёміцца з працэсам вырошчвання селекцыйнага ільну. Ён убачыць, як быстра ўкараняецца ў калгаснае ільнаводства правільны севазварот і якімі гіганцкімі крокамі ствараюцца лепшыя папярэднікі ільну-канюшынішча.

На спецыяльных мастацка афармленых стэндах будуць размешчаны лепшыя ільняныя вырабы і прадукцыя, выраблены з ільну.

Вакол павільёна, на адкрытай пляцоўцы размешчаны паказальныя ўчасткі пасеваў ільну-даўгунца. Мы прадэманструем пасевы, якія даюць рэкордныя ўраджаі высокаякасных гатункаў.

Тут-жа побач стаіцца пункт па пярвічнай апрацоўцы ільну. Асноўныя працэсы пярвічнай апрацоўкі (мяцьё, трапанне) будуць паказаны ў дзеянні.

Будаўніцтва павільёна ўжо пачалося. Гэтай восенню пачнецца афармленне. У бліжэйшым часе мастакі прыступяць да знешняй і ўнутранай мастацкай аддзелкі павільёна.

Задача ільнаводчых раёнаў — выбраць гаспадаркі, якія атрымаюць у гэтым годзе высокія ўраджаі ільну лепшай якасці.

Уборка кармавой вікі ў прыгарадным калгасе імя Крупскай, Менскага раёна. Фото Капілінскага.

НАД ЧЫМ ПРАЦУЕ УСЕБЕЛАРУСКАЯ НАВУКОВА-ДАСЛЕДЧАЯ СТАНЦЫЯ МЕХАНІЗАЦЫІ СЕЛЬСКАЙ ГАСПАДАРКІ

Стаханаўскі рух высунуў цэлы рад важнейшых задач перад усебеларускай навукова-даследчай станцыяй механізацыі сельскай гаспадаркі.

Адна з галоўных тэм, над якой зараз працуе станцыя — гэта праверка і ўстанаўленне норм выпрацоўкі трактараў і трактарных агрэгатаў. Гэтай справай зараз займаецца група з 5 навуковых работнікаў станцыі.

У першую чаргу правяраюцца трактары сістэм «ХТЗ», «ЧТЗ» і «Універсал-2». Пры рабоце на розных глебах (пясках, лёгкіх, сярэдніх і цяжкіх суглінках) і ва ўсіх групах будзе ўстаноўлена цягавая характарыстыка і нарматыўная магутнасць гэтых трактараў.

Усе трактарныя агрэгаты, камбайны, сеялкі, плугі, культыватары, трактарныя акучнікі, бульбакапалкі і інш. пры дэтальным улічэнні гаручага і змазачных матэрыялаў будуць выпрабаваны на рабоце. Пасля гэтага выпрацоўкі іх вытворчай магутнасці і будуць устаноўлены нормы выпрацоўкі як трактараў, так і трактарных агрэгатаў.

Гэта работа мае выключна вялікае значэнне для БССР яшчэ і таму, што нормы выпрацоўкі будуць карэктаваны на месцы з дэталёвым і ўсебаковым улікам мясцовых умоў.

Другая тэма, над якой зараз працуе станцыя, гэта распрацоўка двухраднай бульбакапалкі канструкцыі 1936 года, якая будзе прызначана для трактара «Універсал-2» і «ХТЗ».

Бульбакапалка новай канструкцыі мае значную перавагу над бульбакапалкай канструкцыі 1935 года. Калі бульбакапалка канструкцыі 1935 года скарачала працу ўручную на 55 проц., то бульбакапалка канструкцыі 1936 года скарачае на 75 проц.

Усе навуковыя эксперыменты гэтай машыны ўжо закончаны. З версія гэта машына будзе адпраўлена на ўсесаюзныя іспыты ў Маскву.

У майстэрнях станцыі зараз выпрабоўваецца і адначасова бульбасаджалка з механічнай надборкай бульбы.

Пушчаны ўжо ў масавую серыйную вытворчасць тры новыя машыны канструкцыі «Мазурка» і «Дабрынскага». На 1936 год запраектавана выпусціць 1.000 штук механічных карматаапаратаў, 500 штук корнярэзак і 600 штук назабных барон.

Навуковым работнікам тав. Данілевічам распрацавана новая аўтаматычная сеялка, якая пры іспытах дала добрыя вынікі. Зараз станцыя прыступае да апрацоўкі гэтых чарцяжоў і пуск іх у масавую вытворчасць.

Разам з гэтым станцыя займаецца і другімі работамі, як іспыты канавакапацеля, балотных плугоў і інш.

Уся прадукцыя станцыі, якая выпушчана за апошнія гады, ужо ў гэтым годзе дае сельскай гаспадарцы 40 мільёнаў рублёў эканоміі.

М. ВАГАНАВА.

РАЗБАЗАРВАННЕ КАЛГАСНАГА ДАБРА

З першых дзён уборкі ў калгасах Чэрвеньскага раёна выкрыты рад антыдзяржаўных тэндэнцый, накіраваных на разбазарванне калгаснага дабра. У калгасе імя Кірава, «Чырвоная зямля», Калодзенскага сельсавета, раздалі калгаснікам масівы на корчаваннях сенажаці і жыта. Размеркаванне калгасных пасеваў і сенажацей у Чэрвеньскім раёне — звычайнае з'явішча. Калгасную сенажаць размеркавалі і ў калгасах імя Дзімітрава, «Большэвік» і «Чырвоны бераг».

Раённыя арганізацыі не прасеклі спробы класавага ворага, які імкнецца разбазарыць калгаснае дабро.

ПУЧЫНСКІ.

Аб выкананні Беларускім металатрэстам плана вытворчасці ільнотрапальных машын

ПАСТАНОВА ЎПАЎНАВАЖАНАГА КСК ПРЫ СНК СССР ПА БЕЛАРУСКАЙ ССР АД 9 ЛІПЕНЯ 1936 г.

Устаноўлена, што Белметалатрэст (дырэктар тав. Левін) безадказна адносіцца да выканання пастановы СНК СССР ад 27 лістапада 1935 года аб выпуску ільнотрапальных машын і ў рэзультаце не выканаў плана вытворчасці гэтых машын (да 1 мая г. г. машын Антонава выпушчана 57 проц. задання, а машын Сергеева не выраблена ні адной). Замест аператыўнага кіраўніцтва работай сумежных заводаў па камплектнай вытворчасці дэталей, тав. Левін дапусціў самацёк і безадказнасць у рабоце гэтых заводаў. Дырэктар гомельскага завода «Пролетарый» тав. Добкін не здаў да 1 ліпеня ніводнага камплекту дэталей, з-за чаго была сарвана зборка машын Сергеева на заводзе «Рухавік рэволюцыі».

Наркаммясцпром БССР (зам. наркома тав. Глузо, адказны за выпуск машын) не ўстанавіў штодзённага кантролю за работай металатрэста і не прыняў неабходных мер, забяспечваючых выкананне металатрэстам плана вытворчасці ільнотрапальных машын.

1. Дырэктару Белметалатрэста тав. Левіну за невыкананне плана вытворчасці ільнотрапальных машын абвясціць вымову.

Папярэдзіць тав. Левіна, што ў выпадку незабеспячэння выканання пастановы СНК СССР аб выпуску ільнотрапальных машын, на яго будзе накладзена больш суровае спагнанне.

2. Папярэдзіць нам. наркома мясцовай прамысловасці тав. Глузо, што ён будзе прыцягнут да адказнасці, калі не забяспечыць выкананне плана вытворчасці ільнотрапальных машын у III квартале.

3. Прапанаваць НКМясцпрому БССР тав. Балціну накласці спагнанне на дырэктара гомельскага завода «Пролетарый» т. Добкіна за зрыў вытворчасці дэталей для ільнотрапальнай машыны Сергеева.

4. Пастанову апублікаваць у друку.

Нам. упаўнаважанага КСК пры СНК СССР па Беларускай ССР

Ю. МЫШКІН.

ВЫДАННЕ ПАДРУЧНІКАЎ НЕ ЗАБЯСПЕЧАНА

Фармальна — усё ў парадку. Складзен графік здачы ў друкарню і выхаду стабільных падручнікаў, запланаван і тэрмін зацверджання іх у Наркомасветы і звароту ў Белдзяржвыдавецтва. Але гэта ўсё звонку.

На справе-ж графік выхаду падручнікаў парушан ужо даўно, і ніхто яго не прытрымліваецца. Наркомасветы прадставіў у Белдзяржвыдавецтва план друкавання падручнікаў замест снежня 1935 г. у першых лічбах красавіка 1936 г.

З 30 назваў падручнікаў, зададзеных у друк няма амаль ніводнага, які-б не затрымалі ў Наркомасветы пры праверцы больш вызначанага тэрміна на некалькі дзён і нават тыдняў.

Так, падручнік па нямецкай мове Іогансена для 5—6 класаў замест 25 мая вярнуўся з Наркомасветы ў канцы чэрвеня. Перакладзеныя падручнікі: Фалеева — «Курс фізікі», частка першая, быў затрыман на 6 дзён, Рыбкіна — «Зборнік задач па трыганаметрыі»— на 5 дзён і т. д.

З «лёгкай рукі» Наркомасветы, затрыманне падручнікаў пашло «па дыстанцыі» ў Белдзяржвыдавецтве і друкарні імя Сталіна. Да рэчы, апошняя выпусціла дагэтуль толькі 6 назваў падручнікаў, замест 30 па плану.

Падручнікі па беларускай літаратуры і хрэстаматыі для 5—10 класаў — дэфіцытная рэч. У мінулым годзе 7-ыя класы карысталіся хрэстаматыяй Бэндэ, якую ў пачатку красавіка (па заяве загадчыка вучпедсектара Белдзяржвыдавецтва Шакінка) начальнік кіраўніцтва сярэдняй школы Наркомасветы Хейфец дазволіў друкаваць без усякіх паправак. Падручнік быў выпраўлен карэктурай і 15 красавіка накіраван у Наркомасветы на зацвярджэнне.

І вось ужо хіпець месяц, а хрэстаматыя з наркомасветаўскіх нетраў у друкарню не звернута. Цяпер толькі высвятляецца, што трэба выкінуць з яе рад артыкулаў і замяніць іх другімі. А падручнік, як заявіў Шакінка, у мінулым годзе быў зацверджан як стабільны.

Такім чынам на праверцы ў Наркомасветы ляжаць хрэстаматыі 5 аўтароў. Пры цяперашніх тэмпах прасоўвання, гэтыя падручнікі да пачатку навучальнага года ў свет не выйдуць.

Нейкае непаразуменне атрымліваецца і з перавыданнем кніг.

Напрыклад, падручнікаў па хіміі Вярхоўскага для 7 класаў на 1936—1937 навучальны год патрэбна 17 тысяч, а па вестках аддзела кнігагандлю Белдзяржвыдавецтва на базах іх ёсць 31.256. «Арыфметыкі» Попова для 5—6 класаў патрэбна 20.000, у наяўнасці 59.000. Але ўсё-ж такі гэтыя падручнікі будуць перавыдавацца. Такое-ж становішча з радам іншых падручнікаў.

Навучальны год набліжаецца. Наркомасветы і Белдзяржвыдавецтва не забяспечваюць своечасовае і высокаякаснае выданне стабільных падручнікаў.

М. ДАВЫДАВА.

Баркалабаўскі дзіцячы дом і яго выхавальнікі

Баркалабаўскі дзіцячы дом Быхаўскага раёна змяшчаецца ў багатым маленькім гарадку, агароджаным цагельнай сцяной. Гэта надзвычай цікавы гарадок. Ад яго расцілаюцца вялікія каляровыя дываны лугоў, сасновыя лясы, і за сто метраў ад яго працякае Дняпро. І тут, у гэтай цудоўнай мясцовасці, дзеці жывуць нудным, не цікавым жыццём.

Адны ідуць на дарогу, скубуць хвасты ў коней і ўцякаюць на Дняпро лавіць рыбу; другія лазяць на званіцы, збіваюць кажаноў; трэція — выбіваюць шыбы ў інтэрнатах, б'юцца, называюць адзін аднаго ганебнымі мянушкамі, абсыпаюцца пяском і ідуць дамоў, плачучы. Ніхто не запытае, чаго плача хлопчык ці дзяўчынка, хто пакрыўдзіў.

Выхаваўцы не звяртаюць на гэта ўвагі — яны заняты сваімі справамі. У склоках, у лаянцы праходзяць дні. Дзіцячы дом прадастаўлен самому сабе.

Раскладу занятак ў дзіцячым доме няма. Інструктар фізічнай культуры праводзіць з дзецьмі ранішнюю зарадку, і толькі. Выхавальнікі Круталевіч і Раманаў раніцой ходзяць па пятах дзяцей, лаюць, грубяць, а вечарам пакідаюць іх адных.

Што-ж робіць дырэктар Вішнеўскі?

Апрача таго, што ён не займаецца выхаваннем дзяцей, Вішнеўскі робіць злачынствы: часта ездзіць у Менск, закупляе простыні для дзіцячага дома і перапрадае іх аднаасобнікам, судзіцца, абараняе злачынцаў на судзе, здае зямлю дэтдомаўскую ў арэнду аднаасобнікам і дзяцей кормяць гнілым мясам.

Крытыка і самакрытыка ў дзіцячым доме ў загоне. За крытыку Вішнеўскі сурова карае работнікаў. Для прыкладу можа служыць справа з работнікам дзетдома тав. Бычкоўскім.

Інструктар па шавецкай справе тав. Бычкоўскі працаваў добра. Вучыў дзяцей і ніколі не меў заўваг. Ён не мог утойваць злачынствы, не мог мірыцца з тымі людзьмі, якія прысвойвалі сродкі, адпушчаныя дзяржавай для дзяцей.

І калі за разбазарванне прадуктаў судзілі дырэктара Чачэвіцкага дзіцячага дома Пятроўскага, ён рашыў сказаць усю праўду совецкаму суду. Вішнеўскі быў прыяцелям Пятроўскага па разбазарванню прадуктаў у Чачэвіцкім дзіцячым доме. А таму і прыехаў на суд, каб абараніць злачынцу, а разам і сябе.

— Яны мяне паклікалі ў сталоўку,—расказвае Бычкоўскі,—паілі і прымушалі, каб я на судзе даў хлусілвыя паказанні. Але я ад гэтага адмовіўся. Тады Вішнеўскі мяне зволіў, нібыта з-за таго, што закрываецца шавецкая майстэрня...

Так жыве Баркалабаўскі дзіцячы дом, так працуе яго дырэктар і выхаваўцы, прытрымліваючыся прынцыпа—шануй сябе. Кіраўніцтва Баркалабаўскага дзіцячага дома трэба абнавіць і ўмацаваць.

І. ЕСЬМАН.

ЛЮБОЎ ДА РАДЗІМЫ

Прыслухоўваючыся да подыху цёмнай палескай ночы, Вінаградаў раптам асабліва настаражыўся. Прывычны шалест дрэў, крыкі начных птушак былі парушаны якімсьці новым асаблівым шалестам. У гэтым шалесце востры слух пагранічніка пачуў рух чалавека. Вораг! — прабегла думка ў Вінаградава.

Кожны новы шалест усё больш упэўніваў Вінаградава ў набліжэнні чалавека. Прытаіўшыся, ён прыняў рашэнне. Крадучыся, папоўз ён для таго, каб пераняць рухаючуюся ў начной цемры чалавечую постаць.

Вызначыўшы кірунак гэтага чалавека, ён даў яму магчымасць наблізіцца на поўную адлегласць, каб мець магчымасць паставіць незнаёмага тварам да зброі.

Ад нечаканай сустрэчы са штыком пагранічніка чалавек разгубіўся. З яго рук выпаў маўзер.

Чуццё не ашукала пагранічніка Вінаградава і яго таварыша па нараду Глушчэнка. Затрыманы аказаўся буйным дыверсантам, які, крадучыся ў начную цемру, хацеў прабрацца ў краіну Советаў.

Шпіёны і дыверсанты асабліва любяць прабірацца праз граніцу ў цёмную дажджлівую ноч. У адну з такіх начэй пагранічнікі Яцэнка Пётр і Міхееў Фёдар стаялі на баявым пасту.

К поўначы дождж пачаў сціхаць. Пагранічнікі ўважліва прыслухоўваліся да шалесту галін, журчання вады і гукаў падаючых з дрэў дажджавых кропляў. Раптам пачулася якоесьці асаблівае плёсканне вады і ўвага сканцэнтравалася на гэтым плёсканні. Неўзабаве ў недалёкай адлегласці пагранічнікі заўважылі хаваючагася, ступаючага баязлівымі крокамі чалавека.

Удалым прыёмам пагранічнікі спынілі незнаёмага. Ён аказаўся дыверсантам. Па дарозе ў заставу гэты хітры вораг імкнуўся рознымі метадамі абясцініць прамокшых ад дажджу пагранічнікаў, каб скарыстаць зручны момант для ўцякання. Але вопытным пагранічнікам Яцэнка і Міхееву ўдалося даставіць дыверсанта ў заставу.

Усё жыццё пагранічнікаў пранікнута адным моцным пачуццём, якое выражана толькі ў двух словах: ахова граніцы.

Разам з гэтым пагранічнікі аказваюць вялікую дапамогу партыйным і совецкім арганізацыям пагранічных раёнаў у справе арганізацыйнагаспадарчага ўмацавання калгаснай вытворчасці і палітычнага выхавання калгаснікаў. Узяць к прыкладу пагранічную заставу, начальнікам якой з'яўляецца камандзір Пігаеў. Праз сваіх байцоў, камандзіраў і палітработнікаў застава сістэматычна праводзіць сярод калгаснікаў палітычныя даклады і гутаркі. У сельгасарцелі «Чырвоны памежнік» байцы заставы арганізавалі шырокае усебаковае абмеркаванне праекта сталінскай Канстытуцыі.

Асабліва вялікую дапамогу аказваюць пагранічнікі калгасу ў разгортванні абарончай работы сярод калгаснікаў. Праз асоавіяхімаўскую арганізацыю, якая налічвае ў сваіх радах 63 калгаснікаў, наладжана работа ваенных гурткоў па вывучэнню стральбы з вінтовак, кулямёта і гранатамёта. 13 лепшых варашылаўскіх стралкоў-калгаснікаў добра страляюць не толькі з дробнакаліберпай вінтоўкі, але і з баявой на 600 метраў. 40 калгаснікаў—членаў Асоавіяхіма—вывучаюць супроцьгаз і трэніруюцца працаваць у ім непасрэдна на полі. Шырока разгорнута фізкультурная работа. Байцы заставы вельмі часта праводзяць у калгасе сумесныя вечары мастацкай самадзейнасці. Ва ўсёй гэтай рабоце актыўную дапамогу аказваюць калгаснай моладзі комсамольцы-пагранічнікі, якія складаюць больш палове байцоў заставы.

Такім чынам шчыльная дружба пагранічнікаў з калгаснікамі звязана адной агульнай справай — пільнай аховай граніц і ператварэннем кожнага пагранічнага калгаса ў непрыступную крэпасць Саюза.

Рэволюцыйная пільнасць, уменне распазнаць ворага, чулае прыслухоўванне да подыху граніцы — уласцівы не толькі чырвоным пагранічнікам, але і калгаснікам, жывучым на граніцы. Прасякнутыя пачуццём велізарнай адданасці сваёй радзіме, калгаснікі пагранічнага Палесся з'яўляюцца надзейнымі памочнікамі байцоў-пагранічнікаў.

Калгаснік Кулакевіч Антон за свае 50 з лішнім год ведае не толькі ўсіх сялян навакольных вёсак, ён на пералік ведае ўсе лясныя сцежкі, яму знаём кожны лясны куст. Аднойчы вечарам, калі Кулакевіч варочаўся ў свой калгас, незнаёмы яму чалавек папрасіў паказаць дарогу на Жыткавічы.

— Хадзем са мной, я таксама іду ў Жыткавічы — адказаў Кулакевіч. — Але замест Жыткавіч Кулакевіч павёў незнаёмага чалавека па дарозе, якая вяла прама ў заставу.

Прадчуванне не ашукала старога палешука. У рукі пагранічнікаў быў дастаўлен шпіён.

Кожную раніцу, калі толькі пачынае світаць, конюх калгаса «Чырвоны дазор» (вёска Малая Мальшэва) Шэўчык Антон выводзіць пасвіць калгасных коней. Вёска Вялікая Мальшэва знаходзіцца па той бок совецкай мяжы. Шэўчык часта накіроўвае позірк у бок Вялікага Мальшэва, ён думае аб сваіх братах па класу, якія стогнуць пад пятой польскага фашызма.

Аднойчы, калі Шэўчык вывеў пасвіць коней, да яго звярнуўся незнаёмы чалавек.

— Скажыце, калі ласка, якая гэта вёска?

Шэўчык прызадумаўся над гэтым пытаннем. «Калі чалавек не ведае вёскі, значыць не мясцовы, заблудзіўся». І рашыў пайсці на хітрыкі і прыгледзецца, як гэты чалавек будзе рэагаваць.

— Гэта вёска Вялікая Мальшэва — адказаў Шэўчык.

Незнаёмы павярнуўся і пайшоў у адваротны бок ад вёскі, імкнучыся непрыкметна павялічваць крокі. Хітры вораг зразумеў, што Шэўчык сказаў няпраўду.

Прасачыўшы куды накіраваўся незнаёмы чалавек, Шэўчык паспеў паведаміць у заставу. Не прайшло 10 мінут і вораг, які імкнуўся праз граніцу прабрацца ў глыб нашай краіны, быў затрыман.

Жыхары граніцы ведаюць сотні імён калгаснікаў, у якіх ёсць не адзін выпадак затрымання. Працоўныя Тураўшчыны асабліва ведаюць піонера Гусака Ваню, які ўдала дапамог затрымаць шпіёна, Рункевіча, які прадстаўлен да ўсесаюзнай узнагароды, і Мароза, узнагароджанага граматай ЦВК БССР за неаднаразовыя затрыманні. Ведаюць і калгасніцу Кошман Фядору, якая гераічна затрымала дыверсанта.

Мужнасць і геройзм калгаснікаў граніцы аднолькава праяўляюцца і ў арганізацыйна-гаспадарчым умацаванні калгасаў і ў абароне граніц соцыялістычнай радзімы. Гэта дружная сям'я большэвікоў партыйных і непартыйных, калгаснікаў і байцоў-пагранічнікаў жыве адным інтарэсам. Яны дапамагаюць адзін аднаму ў вялікай рабоце па ахове свяшчэнных межаў соцыялістычнай радзімы і ператварэння раней эканамічна і культурна адсталага Палесся ў квітнеючую, багатую, акругу Совецкай Беларусі.

Ц. ФРЫД,
Р. ФРАЛОЎ.

Тэатр оперы і балета закончыў свае гастролі

Беларускі дзяржаўны тэатр оперы і балета 12 ліпеня закончыў свае гастролі ў горадзе Бабруйску.

Пачынаючы з 14 красавіка за час сваёй гастрольнай паездкі тэатр даў у радзе гарадоў БССР 65 паказаў. Каля 60 тыс. глядачоў Віцебска, Гомеля і Бабруйска бачылі «Кармен», «Рыголета», «Еўгеній Онегін» і «Капелія». Тэатр часта выязджаў у часці Чырвонай арміі, на фабрыкі і заводы. Там наладжваліся канцэрты, давалася кансультацыя чырвонаармейскім і рабочым гурткам мастацкай самадзейнасці.

За масавую работу паасобныя акторы, а таксама ўвесь калектыў атрымалі ад часцей Чырвонай арміі і рабочых калектываў рад ганаровых грамат, водгукаў і падарункаў.

Зараз калектыў тэатра раз'язджаецца на паўтарамесячны адпачынак. Пасля адпачынку, у верасні, тэатр прыступіць да работы над новымі операмі «На купалле», «Канёк-гарбунок» і Ціхі Дон».

АБВШ пачынае прыймовыя іспыты

У Беларускай ваеннай школе з 17 ліпеня пачнуцца прыймовыя іспыты для асоб, якія падалі заявы аб паступленні ў гэту школу.

Прыймовыя іспыты будуць праводзіцца па рускай мове, матэматыцы, фізіцы, геаграфіі, агульнай гісторыі, бягучай палітыцы ў аб'ёме 7 класаў сярэдняй школы.

Да 25 ліпеня праводзяцца іспыты ў школе для кандыдатаў, якія падавалі заявы непасрэдна ў школу або менскі райваенкамат. У гэты-ж перыяд могуць на прыймовыя іспыты ў школу прыбываць усе тыя, хто па якіх-небудзь прычынах не паспеў прайсці іспыты пры райваенкаматах, хоць заява з дакументамі ім былі паданы своечасова ў райваенкамат.

З пачаткам прыймовых іспытаў кожны працоўны ва ўзросце ад 17 да 22 год, які мае асвету за 7 класаў сярэдняй школы, можа асабіста падаваць заяву начальніку школы ў г. Менску і адразу-ж трымаць прыймовыя іспыты і праходзіць медыцынскую камісію пры самой школе.

Прыймовыя іспыты для кандыдатаў, — якія адабраны ў Беларускую ваенную школу райваенкаматамі, будуць праводзіцца ў тэрміны, паведамленыя школай райваенкаматам. Да гэтых тэрмінаў райваенкомы абавязаны накіраваць адабраных кандыдатаў у АБВШ, забяспечыўшы іх праязнымі дакументамі.

Колькасць заяў у школу не абмежавана. Прымацца ў школу будуць толькі тыя, хто вытрымае прыймовыя іспыты і будзе прызнан медыцынскай камісіяй годным для ваеннай службы.

Усе прыбываючыя на прыймовыя іспыты ў АБВШ грамадзяне будуць пры школе забяспечаны кватэрай і харчаваннем. Прыймовыя іспыты будуць праводзіцца для кожнага прыбыўшага кандыдата ў сярэднім тры дні.

Кожны, які прыбыў у школу на прыймовыя іспыты, апрача райваенкаматаў павінен мець даведкі аб нараджэнні, сваім сацстановішчы, сацстановішчы бацькоў або выхавацеляў, дакументы аб асвеце і пашпарт. Ад асоб, якія прыбылі ў школу для трымання прыймовых іспытаў без дакументаў, іспыты прымацца не будуць.

ГУСЕЎ.
Пам. нач. вучэбнага аддзела АБВШ.

На выстаўцы выяўленчага мастацтва пагранічнікаў БССР. Фото Буслава.

МАСТАКІ БРОДСКІ І ФРЭНЦ АБ ВЫСТАЎЦЫ ВЫЯЎЛЕНЧАГА МАСТАЦТВА ПАГРАНІЧНІКАЎ БССР

Выстаўка выяўленчага мастацтва пагранічнікаў БССР карыстаецца значным поспехам. За два дні яе наведалі каля 4 тыс. чал.

Яе наведалі заслужаны дзеяч мастацтва Бродскі і прафесар акадэміі мастацтваў Фрэнц. У кнізе водгукаў яны зрабілі наступны запіс:

«Выстаўка праслаўляе вялікі інтарэс ва ўсіх адносінах асабліва па сваёй тэматыцы. Мастакі-пагранічнікі з вялікай любоўю і чуласцю адлюстравалі ў сваіх творах усё многагранне і цікавае жыццё і работу байца-пагранічніка. Рад работ сведчаць аб добрым і здаровым дараванні аўтараў, аб вялікай любві да мастацтва і паказваемаму сюжэту. Пры ўсёй строгай крытыцы нельга не адзначыць станоўчасць такіх работ наступных аўтараў: Шутава—«Ленінскі куток», Арыштанка—«Зімовы пейзаж», Шкуратава—«Пліска», Елізарава—«Партрэты і эцюды», Макоўскага—«Маленькая чырвонаармейка» і Ігнціса—«Накіды».

Трэба было-б гэтых таварышоў прэміраваць 10-дзённай камандзіроўкай у Маскву і Ленінград для прагляду музеяў і азнаямлення з работай у майстэрнях акадэміі мастацтваў. Жадаем усім удзельнікам выстаўкі ў далейшым яшчэ большых поспехаў у любімай справе».

ПРЫЕЗД ЧЭХАСЛАВАЦКІХ І ФРАНЦУЗСКІХ ТУРЫСТАЎ

НЕГАРЭЛАЕ, 14 ліпеня. (Кар. «Звязды»). Гэтымі днямі ў СССР прыбылі з заграніцы 43 чэхаславацкіх турыста. Паездка арганізавана чэхаславацкім таварыствам культурнай і гаспадарчай сувязі з СССР.

З Негарэлага турысты выехалі ў Ленінград, адкуль накіруюцца ў Маскву. Турысты таксама наведаюць Харкаў, Днепрагэс, Севастопаль, Ялту, Одэсу і Кіеў.

Учора ў Савецкі Саюз прыехалі французскія турысты ў колькасці 26 чал. Паездка арганізавана муніцыпалітэтам горада Віль'юрбан. Сярод удзельнікаў групы знаходзяцца мэр гор. Віль'юрбан Жозі, сацыяліст, мэр гор. Дона Пеці, мэр гор. Ньюора — індустрыяльнага цэнтра дэпартамента Роны — Пінат і інш. Мэтай паездкі іх у СССР з'яўляецца вывучэнне савецкай камунальнай гаспадаркі і новага будаўніцтва ў гарадах. Турысты наведаюць Маскву, Харкаў, Днепрагэс і Кіеў.

АРХІТЭКТУРНАЕ АФАРМЛЕННЕ НАБЕРАЖНЫХ РАКІ СВІСЛАЧ

У Менск прыехала з Ленінграда брыгада архітэктараў для распрацоўкі эскізнага праекта архітэктурнага афармлення набярэжных ракі Свіслач. Ужо ў 1937 г. намячаецца ажыццяўленне раду мерапрыемстваў, якія забяспечаць наданне рацэ Свіслач прыгожага архітэктурнага выгляду. Праектуецца стварэнне на рацэ ў Менску раду басейнаў. Берагі яе ў межах цэнтра горада будуць выкладзены камнем з пабудовай раду прыгожых спускаў, тэрас і т. д.

—о—

ДАЖДЖЫ

Ноччу з 13 на 14 ліпеня амаль па ўсёй тэрыторыі БССР прайшлі вялікія даждж з навальніцамі. У раёне Асіпавіч ападкаў за ноч выпала 35 мм., у Слуцку—28 мм. У астатніх пунктах колькасць ападкаў хістаецца ад 8 да 13 мм. 15, 16 і 17 ліпеня чакаюцца вялікія даждж з навальніцамі, галоўным чынам, ва ўсходніх раёнах Беларусі. Тэмпература чакаецца ў бліжэйшыя дні ў 25 градусаў цеплыні. Прайшоўшыя даждж добра ўплываюць на пасевы. (БЕЛТА).

Дзімітрый Наумаў — сусветны рэкардсмен

Ваенны тэхнік другога ранга Дзімітрый Наумаў, чэмпіён БССР па штанзе ў поўцяжкой вазе—адзін з самых маладых цяжкаатлетаў СССР. Яму 24 гады. 13 ліпеня ён устанавіў у Маскве новы сусветны рэкорд для гіравікоў у поўцяжкой вазе. У жыме двума рукамі ён паказаў рэзультат 114,8 кілограма. Гэты рэзультат з'яўляецца новым рэкордам СССР і перавышае афіцыйны сусветны буржуазны рэкорд на 1,3 кілограма, які належаў Дэйтчу (Германія) — 113,5 кілограма. Ранейшы рэкорд СССР належаў Наумаву і раўняўся 112,5 кілограма.

Рэкорд Наумава — дзесяты сусветны рэкорд, устаноўлены савецкімі штангістамі.

Фальклорныя экспедыцыі Акадэміі навук БССР

Акадэмія навук БССР арганізуе ў бягучым годзе тры фальклорныя экспедыцыі. Першая экспедыцыя з васьмі навуковых работнікаў выязджае гэтымі днямі ў калгасы Віцебскага і Лёзнянскага раёнаў для збірання фальклора. У яе склад уваходзіць таксама адзін са старэйшых кампазітараў БССР тав. Чуркін. Экспедыцыя спыніцца на некаторы час у Віцебску для запісаў фальклора рабочых мясцовых прадпрыемстваў. Увесь сабраны матэрыял будзе скарыстан для вялікага зборніка беларускіх народных песень, які рыхтуецца да друку.

ЗДАРЭННІ

✱ **Выпадак з партфелем.** Праз адкрытае акно са стала ў кватэры грамадзяніна Г. Е. Мацісо ў Менску быў украдзен партфель. У партфелі знаходзіліся грошы і дакументы. На месца злачынства прыбыў праваднік менскага крымінальнага вышука Меляшкевіч з вышукным сабакам «Хокс». Сабака ўзяў след ад акна і прывёў на Садовую вуліцу, на двор дома № 11, дзе з брэхам накінуўся на жыхара дома Абломава. Абломаў прызнаўся ў зробленай пакражы і арыштован.

ТЭАТР — БДТ-2

„БЕСПАСАЖНІЦА“

(П'ЕСА А. ОСТРОЎСКАГА, ПЕРАКЛАД К. КРАПІВЫ. РЭЖЫСЕР ДАРВІШАЎ)

Доўгі час гуляла такая «тэорыя», што Астроўскі па-за рускай сцэнай перастае быць Астроўскім. Справа, бачыце, у тым, што глыбокі псіхалагізм, «ісцінна» рускія рысы персанажаў Астроўскага толькі ў спалучэнні са спецыфічным каларытам мовы Астроўскага здольны даць гледачу поўнае ўражанне той рэальнай сапраўднасці, якую ўлажыў Астроўскі ў свае п'есы.

Гэта было адным са сродкаў контррэвалюцыйнай нацдэмаўшчыны ў яе спробах адарваць беларускую культуру ад культуры рускага народу, накіраваць беларускую культуру на шлях арыентацыі і збліжэння з капіталістычным Захадам.

Контррэвалюцыйная нацдэмаўшчына разбіта. Але яе паследкі, асабліва на тэатральным фронце, яшчэ доўга трымаліся за гэту гнілую «тэорыйку».

Другі БДТ пастаноўкай «Беспасажніцы» зрабіў вялікую культурна-палітычную справу. Ён узяў на сябе і вялікую адказнасць тым, што выбраў адну з лепшых і складаных для асваення п'ес вядомага драматурга. «Беспасажніца» — п'еса вялікай мастацкай сілы і драматызма, складанейшага перапляцення сацыяльных інтарэсаў з глыбокімі інтэлектуальнымі асаблівасцямі.

Трэба сказаць, што, узяўшы на сябе цяжкую задачу, тэатр, безумоўна, з ёю справіўся. Перад гледачом разгарнулася поўная трагізму карціна ўлады грошай над чалавекам, падначальвання «презренному металлу» ўсіх пачуццяў, помыслаў, любві і сумленнасці чалавека, продажу яго самога за гэты метал.

«Колькі пасагаў, столькі і жаніхоў, лішніх няма...».

І іменна таму, што «лішніх няма», Ларыса Дзмітрыеўна, маладая, адораная прыроднай чэснасцю і праматой, але пазбаўленая грошай—пасагу, асуджана на ролю забавы для багатых, павінна ператварыцца сама ў тавар. А дзеля таго, што «ўсякаму тавару цана ёсць», то Ларыса вымушана крывіць душой, уніжацца, любезнічаць з абрыдлымі, цынічнымі людзьмі, рысавацца перад шматлікімі жаніхамі, хітрыць і хлусіць, як гэтага патрабуе «маменька».

Ларысе гэта жыццё агідна. Яна не хоча крывіць душой. Яна яшчэ не разбэшчана канчаткова двудушшам, гнуснасцю і прадажнасцю «дамы общества».

Гэты галоўны дадатны вобраз спектакля вельмі ўдала распрацаван артысткай **Кашэльнікавай.** Скупая на жэсты і знадворную эфектнасць, яна ўладае вялікім запасам псіхалагічных сродкаў, глыбокім лірызмам, які на першы погляд праяўляецца ў дробных, ледзь прыкметных рысах, і вялікім майстэрствам вядзення дыялога. Яна здолела стварыць закончаны вобраз «чалавека-рэчы»: чалавека, які жыве, мысліць, са сваімі поглядамі на жыццё, перажываннямі і любоўю, і рэчы ў сілу свайго эканамічнага становішча.

Астроўскі не надзяліў ролю Рабінзона тэкстам, які ставіў-бы яго вышэй сваіх багатых шэфаў. Нам здаецца, што галоўнае прызначэнне гэтага героя — адцяніць на сабе эгаізм і подласць Паратавых, якія разламалі, скавэркалі гэтага правінцыяльнага актора і ператварылі яго ў шута для сваіх забаў.

Аднак, заслужаны артыст рэспублікі Ільінскі не абмяжоўваецца такой трактоўкай гэтага вобраза. Ён скарыстоўвае рад момантаў п'есы, каб падкрэсліць сваю маральную перавагу над Паратавым, Кнуравым і інш. Сваім удзелам у перажываннях Ларысы, увагай да яе ён паказвае, што гэты паўшы чалавек надзелен вялікай чалавечай годнасцю, у ім больш чалавечнасці, чым у яго гаспадароў, якія ў багацці сваім страцілі твар чалавека.

Артыст Ільінскі заслужана ацэньваецца гледачамі, як артыст вялікай культуры і майстэрства.

У асноўным справіўшыся з нялёгкай роляй Карандышава, артыст П. І. Іваноў у фінальнай частцы спектакля пачынае здаваць. Іменна апошняя сцэнка — забойства Ларысы — патрабуе больш драматычнасці і жыцця.

Сваёй мэты дабіўся і артыст Шэлег, якому ўдалося вырасціць ролю Паратава. У гледача так і застаўся ў памяці гэты самазадаволены, заносчывы эгаіст, адкормлены самец, уся мэта жыцця якога — грошы, багацце, куцяжы і таптанне чалавечых жыццяў у сваю асалоду.

Дадатна вырасціла вобраз Агудалавай артыстка Радзялоўская.

Рэжысер **Дарвішаў,** як і ўвесь калектыў тэатра, з пачуццём высокай адказнасці падышоў да асваення класічнай спадчыны Астроўскага. Гэта адчуваецца і ў ігры, і ў афармленні спектакля.

Мы з задаваленнем адзначаем поспех «Беспасажніцы» на беларускай сцэне, поспех першай спробы асваення спадчыны Астроўскага. Выдатная роля ў гэтым пісьменніка Кандрата Крапівы, які здолеў у перакладзе захаваць усе асаблівасці багатай мовы і ўвесь тонкі псіхалагізм і лірыку асобных персанажаў п'есы Астроўскага.

А. ЯРАВЫ.

Адказны рэдактар Н. СТЭРНІН.

Закрыты летні тэатр сада „Профінтэрн“ | Гастролі Маскоўскага дзяржаўнага цэнтральнага тэатра рабочай моладзі

15 ліпеня А. ОСТРОЎСКІ

БЕДНОСЦЬ не ПОРОК

Пачатак у 9 гадзін веч.

ДЗЯРЖЦЫРК (Сад «Профінтэрн») Тэл. 25-085 і 24-171.

Сёння, 15 ліпеня, вялікае цыркавое прадстаўленне у 3-х аддзяленнях

Пачатак у 9 г. веч.

«ЧЫРВОНАЯ ЗОРКА»	АБІСІНІЯ. На летняй эстрадзе канцэрт.
ДЗІЦЯЧЫ ГУКАВЫ КІНОТЭАТР	Ад 14 ліпеня СЕМЕРА СМЕЛЫХ
«ІНТЭРНАЦЫЯНАЛ»	ПЕТЭР
„СПАРТАК“	М. Горкі МАЦІ

УВАГА! УВАГА!

Беладдзяленне КОГІЗ'а

даводзіць да ведама падпісчыкаў, арганізацый, школ і т. д., што аддзел падпіскі, гарадская і абласная экспедыцыі па выдачы падпісных выданняў

пераехалі ў новае памяшканне

па Савецкай, 73 (ва двары былога пасажа).

У новым памяшканні арганізуюцца паказальны падпісны магазін па выдачы і продажу падпіснай літаратуры і прыёму падпіскі на перыядычныя выданні.

Мясцовым арганізацыям і падпісчыкам па ўсіх пытаннях атрымання падпісной літаратуры і афармлення падпіскі звярацца з 7 ліпеня па адрасу: Менск, Савецкая, 73 (ва двары был. пасажа), падпісны магазін № 1 аддзела падпіскі Беладдзялення КОГІЗ'а.

Іншагароднім падпісчыкам па пытаннях атрымання выданняў звяртацца: Менск, Савецкая, 73, (ва двары был. пасажа), аддзел падпісных і перыядычных выданняў Беладдзялення КОГІЗ'а.

УКРАДЗЕНУЮ круглую пячатку Белканторы «ТАБАКТОРГА» лічыць несапраўднай.

Рэдакцыі газеты „Звязда“ ПАТРЭБНА стэнаграфістка. Аплата па згодзе. Звярачацца ў сакратарыят рэдакцыі.

ЗАГАД № 75

ПА МЕНСКАМУ ГОРЗДРАВУ АД 1 ЛІПЕНЯ 1936 г.

У выкананне пастановы СНК СССР ад 10 красавіка 1936 г. і СНК БССР ад 27 чэрвеня 1936 г.

з 1 ліпеня да 1 жніўня г. г. абвяшчаецца РЭГІСТРАЦЫЯ УСІХ МЕДРАБОТНІКАЎ, якія жывуць у горадзе Менску.

1. Персанальнай рэгістрацыі падлягаюць усе ўрачы, зубныя ўрачы, фармацэўты, фельчары, помсанурачы, акушоркі і сёстры, якія працуюць ва ўстановах і прадпрыемствах усіх ведамстваў і арганізацый апрача РСЧА і пагранічнай аховы НКУС.

а) Рэгістрацыі таксама падлягае пералічаны медперсанал, які працуе не па спецыяльнасці ва ўсіх установах і прадпрыемствах усіх ведамстваў і арганізацый, а таксама тых, якія працуюць на даму ці зусім не працуюць;

б) на ўсіх медработнікаў, якія працуюць у лячэбна-прафілактычных і санітарных установах, а таксама і ў навукова-даследчых інстытутах, рэгістрацыйныя карткі запаўняюцца на месцы і гэтыя медработнікі з'яўляюцца ў горздраў у вызначаныя для медустановы дні;

в) астатні медперсанал, які знаходзіцца на тэрыторыі горада, з 11 да 25 ліпеня г. г. праходзіць рэгістрацыю ў памяшканні горздрава з 7 да 10 гадзін вечара, апрача выхадных дзён.

2. Пры яўцы на рэгістрацыю медработнікі павінны мець пры сабе: дыплом, або пасведчанне аб медадукацыі, пашпарт, вайсковы білет і даведкі аб праходжанні службы (засведчаныя копіі службовага спісу).

3. Кіраўнікі ўстаноў і прадпрыемстваў усіх ведамстваў і арганізацый, дзе працуюць асобы медперсанала, згодна п. 1, павінны неадкладна прадставіць горздраву поўны спіс усіх медработнікаў, якія працуюць як па асноўнай рабоце, так і па сумяшчэнню, не выключаючы і тых, якія працуюць не па спецыяльнасці.

Заг. Менгарздрава ШУЛЬЦ.

Да ведама ўсіх гандлюючых арганізацый, прадпрыемстваў і ўстаноў

БЕЛАРУСКАЯ ГАНДЛЁВАЯ БАЗА „САЮЗРАСЖЫРМАСЛАЗБЫТ“ прапануе ў неабмежаванай колькасці наступныя тавары:

МЫЛА гаспадарчае ўсіх гатункаў, вадкае, баннае, туалетнае

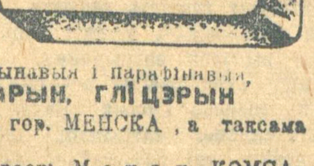

СВЕЧКІ — стэарынавыя і парафінавыя, СТЭАРЫН, ГЛІЦЭРЫН

Водпуск праводзіцца са складаў базы гор. МЕНСКА, а таксама непасрэдна з заводаў

Заказы накіроўваць па адрасу: Менск, КОМСАМОЛЬСКАЯ, 22, тэл. 23-579.

Магілеўскі палітасветны тэхнікум абвяшчае ПРЫЕМ СТУДЭНТАЎ

на 1936—37 навучальны год на аддзяленні: культурна-асветнае, — рыхтуе загадчыкаў раённых і сельскіх дамоў культуры і загадчыкаў прамысловых клубаў.

Бібліятэчнае аддзяленне — рыхтуе загадчыкаў і работнікаў раённых бібліятэк, бібліятэк МТС і прамысловых бібліятэк.

Прымаюцца асобы, якія скончылі НСШ, ва ўзросце ад 15 да 35 гадоў. Да заявы паступаючыя павінны прыкласці дакументы ў арыгіналах: пасведчанне аб нараджэнні, асвеце, стане здароўя і дзве фотакарткі.

Прыём заяў праводзіцца да 20 жніўня. Усе паступаючыя трымаюць іспыты з 22 да 29 жніўня ў аб'ёме праграм няпоўнай сярэдняй школы па наступных дысцыплінах: беларускай і рускай мовах, матэматыцы (пісьмова і вусна), грамадазнаўству і геаграфіі (вусна). Асобы, якія не вытрымаюць іспыты па аднаму з пералічаных прадметаў, у тэхнікум не прымаюцца.

Залічаныя забяспечваюцца на 100 проц. стыпендыяй, сталовай і інтэрнатам.

Пачатак заняткаў — 1 верасня.

Тэрмін навучання — 3 гады.

УВАГА. Пры магілеўскім палітасветным тэхнікуме маецца аддзел (бібліятэчнае аддзяленне) і польсектар.

Правілы прыёму тыя-ж самыя.

Адрас г. Магілеў, БССР, Комсамольская вул. № 28.

ДЫРЭКЦЫЯ.

Умовы прыёму ў аспіранты-дактаранты Акадэміі навук БССР на 1936 год.

1. Аспірантура Акадэміі навук БССР ставіць сваёй мэтай падрыхтоўку высокакваліфікаваных кадраў навуковых работнікаў для кіруючай даследчай работы ў інстытутах Акадэміі навук БССР, а таксама для другіх навуковых устаноў БССР.

2. Асноўнай задачай аспіранта-дактаранта Акадэміі навук БССР з'яўляецца ўдасканаленне сваёй навуковай спецыяльнасці і падрыхтоўка дактарскай дысертацыі. У сваёй працы аспірант-дактарант атрымлівае сістэматычную кансультацыю акадэмікаў, а таксама адпаведных спецыялістаў.

3. У аспіранты-дактаранты прымаюцца асобы, якія прымаюць актыўны ўдзел у соцыялістычным будаўніцтве, паспяхова скончылі вузаўскую аспірантуру і атрымалі вучоную ступень кандыдата навук, ці асобы, якія не праходзілі аспірантуру, але маюць веды ва ўказаным аб'ёме і абаранілі дысертацыю на вучоную ступень кандыдата навук. Паступаючыя асобы павінны ведаць дзве замежныя мовы.

4. Прыём у аспіранты-дактаранты Акадэміі навук БССР будзе праводзіцца па наступных спецыяльнасцях:

Літаратура	—	1 чал.	Эканоміка	—	2 чал.
Мова	—	1 »	Геалогія	—	2 »
Філасофія	—	1 »	Торф	—	1 »
Права	—	1 »	Біялогія	—	1 »

5. Паступаючыя ў аспірантуру павінны здаць іспыты па выбіраемай спецыяльнасці і дыялектычнаму і гістарычнаму матэрыялізму.

6. Тэрмін навучання ў аспірантуры — 3 гады.

7. Аспіранты-дактаранты забяспечваюцца стыпендыяй 350—400 руб. у месяц, а таксама жылплошчай (сем'і прынятых у аспірантуру жылплошчай не забяспечваюцца).

8. За ўсімі даведкамі звярачацца ў аддзел падрыхтоўкі навукова-даследчых кадраў: г. Менск, Ленінская, 29-35, пакой 32. Там-жа прымаюцца заявы.

Неадменны сакратар акад. ШЧАРБАКОЎ.

В. а. дырэктара аддзела падрыхтоўкі нав.-дасл. кадраў БАБРАЎНІЦКІ.

УВАГА! УВАГА!

ГЭТЫМІ ДНЯМІ адкрываецца рознічны МАГАЗІН СТАНКА-ІНСТРУМЕНТ „БЕЛМЕТАЛСНАБЗБЫТА“ рог пл. Волі і Вольнай, 25-1. тэл. 22-304.

МАГАЗІН будзе мець вялікі выбар РОЗНАГА ІНСТРУМЕНТУ І ТЭХНІЧНЫХ ПРЫЛАД па розных відах прамысловасці.

ДЫРЭКЦЫЯ.

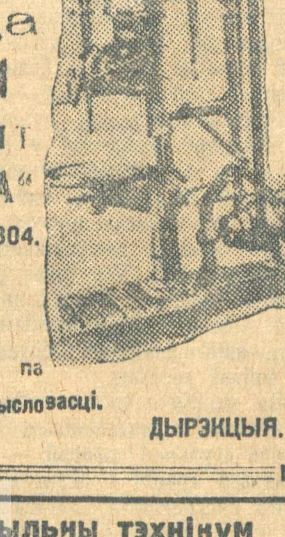

Віцебскі швейна-тэкстыльны тэхнікум абвяшчае АСЕННІ НАБОР студэнтаў

на наступныя аддзяленні (з адрывам ад вытворчасці): крыкатажна-механічнае і швейна-механічнае і швейна-тэхналагічнае, без адрыву ад вытворчасці — на швейна-тэхналагічнае аддзяленне.

Для паступлення неабходна прадставіць аўтабіяграфію, дзве фотакарткі, арыгінал аб сканчэнні няпоўнай сярэдняй школы, пашпарт і даведку аб здароўі.

Заявы прымаюцца да 10 жніўня, іспыты—з 15 жніўня па матэматыцы, фізіцы, хіміі, роднай мове і грамадазнаўству.

Студэнты забяспечваюцца стыпендыяй, інтэрнатам і пральняй.

Дакументы дасылаць па адрасу: г. Віцебск, Канатная вул., 27, 3-ці паверх, швейна-тэкстыльны тэхнікум.

ДЫРЭКЦЫЯ.

Да ведама членаў, кандыдатаў і членаў рэўкамісіі ЦК МОПР БССР

17 ЛІПЕНЯ г. г. у ГОР. ОРШЫ склікаецца IV ПАШЫРАНЫ ПЛЕНУМ ЦК МОПР БЕЛАРУСІ з наступнай абвесткай дня:

1. Даклад аб выніках V пашыранага пленума ЦК МОПР СССР і чарговыя задачы Беларускай арганізацыі МОПР.
2. Даклад Аршанскага РК МОПР аб становішчы арганізацыі. Судаклад ячэйкі МОПР Асінторфу.
3. Заключэнне дагавора на рэвалюцыйнае спаборніцтва паміж МОПР арганізацыяй БССР і арганізацыяй Чырвонай дапамогі (МОПР) Польшчы.
4. Прысуджэнне чырвоных пераходных сцягаў ЦК МОПР БССР і занясенне на чырвоную ганаровую дошку мопраўскіх арганізацый за лепшыя паказчыкі ва інтэрнацыянальна-масавай выхаваўчай рабоце і выкананне фінплана МОПР.
5. Арганізацыйныя пытанні.

Яўка ўсіх членаў, кандыдатаў і членаў рэўкамісіі ЦК МОПР БССР абавязкова.

ЦК МОПР БССР.

АБАВЯЗКОВАЯ ПАСТАНОВА № 19

МЕНСКАГА ГАРАДСКОГА СОВЕТА РАБОЧЫХ, СЯЛЯНСКІХ І ЧЫРВОНААРМЕЙСКІХ ДЭПУТАТАЎ

5 ліпеня 1936 г. г. Менск.

„Аб барацьбе са страўнічна-кішэчнымі захворваннямі“

У мэтах папярэджання страўнічна-кішэчных захворванняў сярод насельніцтва г. Менска, Менскі гарадскі совет ПАСТАНАЎЛЯЕ:

1) Забараніць:

а) ручны продаж харчовых прадуктаў з зямлі, а таксама ў неадпавядаючых месцах;

б) продаж гнілых, недаспелых прадуктаў, ягад і гародніны;

в) водпуск харчовых прадуктаў (нерасфасаваных) у незавернутым выглядзе;

г) заварачваць харчовыя прадукты ў макулатуру.

2. Абавязаць загадчыкаў дамамі жактаў, ЖБКТ, камендантаў домаўладанняў, а таксама прыватных домаўласнікаў:

а) праводзіць рэгулярную ачыстку выграбных ям, прыбіралень, смеццевых скрынак не менш 1 разу ў 10 дзён.

б) штодзенна дэзінфекціраваць усе прыёмнікі нечыстот, а таксама стокі 20-працэнтным растворам хлорнай вапны;

в) адрамантаваць і трымаць у спраўным становішчы прыбіральні, смеццевыя скрынкі і памыйніцы; крышкі і дзверцы да іх трымаць зачыненымі, для чаго прыстасаваць пружыны, блокі і інш.

3. Абавязаць прадпрыемствы, установы і прыватных асоб, якія трымаюць жывёлу, утрымліваць гной у шчыльных скрынях з крышкамі і своечасова, не радзей аднаго разу ў шасцідзеўку, вывозіць яго.

4. Абавязаць жакты, ЖБКТ, прыватных домаўласнікаў прывесці ў належнае санітарна-тэхнічнае становішча распалажаныя на іх тэрыторыі студні: пачысціць і адрамантаваць зрубы, прыстасаваць крышкі, прыкаваць вёдры для агульнага карыстання, зрабіць стокі для вады, таксама спыніць вадапой і сціргу бялізны каля студняў.

5. Абавязаць дырэктароў прадпрыемстваў, камендантаў інтэрнатаў, загадчыкаў сталовых і рэстаранаў забяспечыць рабочых і наведвальнікаў: а) гатаванай або сельцэрскай вадой для піцця;

б) умывальнікамі, ручнікамі і мылам для мыцця рук.

6. Абавязаць кіраўнікоў харчовых прадпрыемстваў (сталовых, рэстаранаў, буфетаў і інш.) забяспечыць захаванне прадуктаў ад мух (набыць шкляныя вітрыны для прадуктаў, калпакі, сеткі на вокнах, занавескі для полак і прылаўкаў), а таксама ўжываць іншыя сродкі барацьбы з мухамі: развешванне ліпкай паперы, скразное праветрыванне, комнатныя вентылятары і т. д.

7. Вінаватыя ў парушэнні гэтай пастановы падлягаюць адміністрацыйнай адказнасці — штрафу да 100 руб. ці прымусовым работам да 14 дзён.

8. Нагляд за выкананнем гэтай пастановы ўскладаецца на санітарную інспекцыю г. Менска і РС міліцыю.

9. Гэта пастанова ўваходзіць у сілу з часу яе апублікавання.

10. Гэта пастанова дзейнічае на працягу года.

Старшыня горсовета ЖУКОВІЧ.

Ч. в. а. сакратара горсовета ЭПШТЭЙН.

Тыраж 90.540 экз. Друкарня газеты «Звязда», Менск, Савецкая, 63. Уп. Галоўлітбела № [illegible]